

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIKLIOTEK

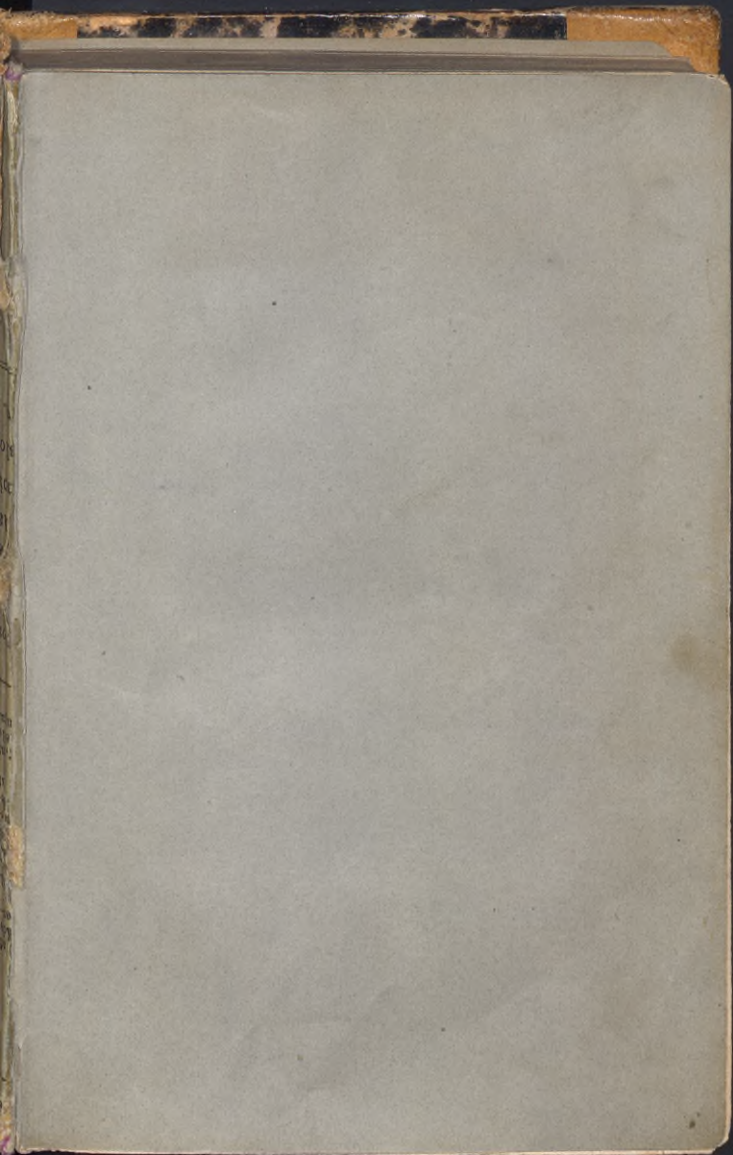

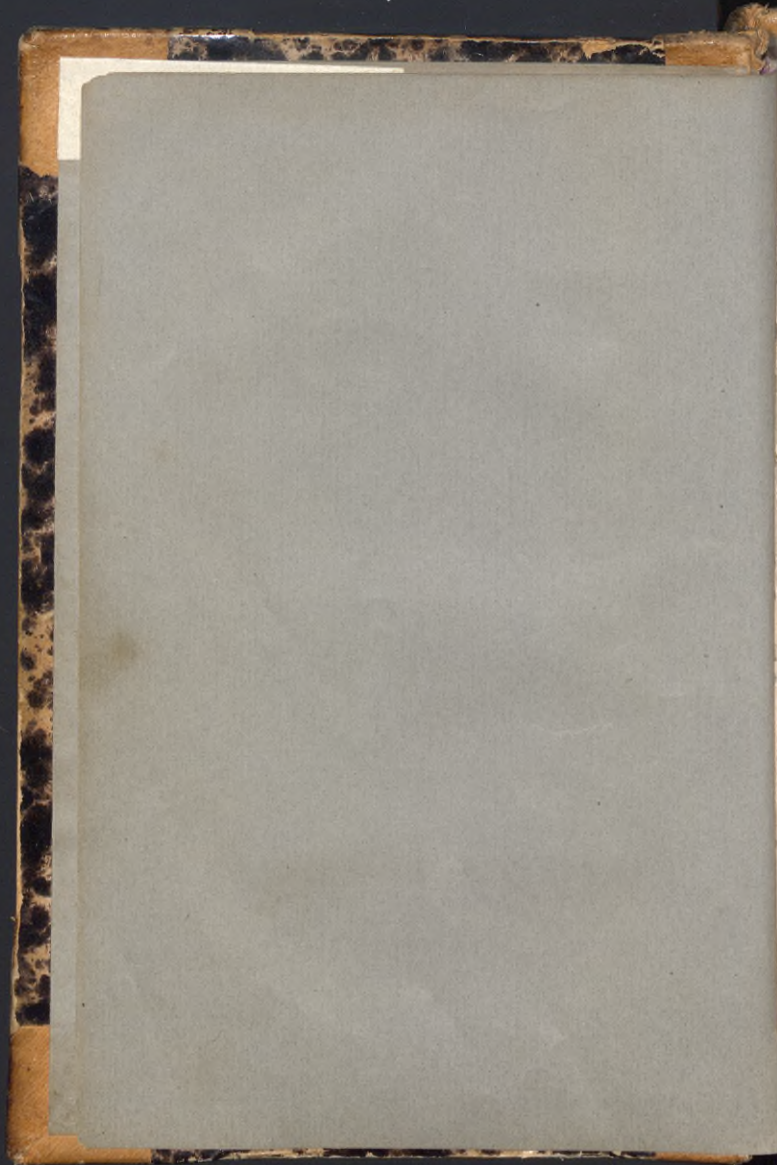
100169 3399

Litt.
Sv.

K.B

MED EN BIT KRITA.

TRYCKT HOS L. J. HJERTA.
STOCKHOLM, 1841.

Ex. B

MED EN BIT KRITA.

STOCKHOLMSKA ESKISSER

AF

ORVAR ODD.

STOCKHOLM.

1841.

AND BY THE COURT

TO THE HONORABLE JUSTICES

OF THE SUPREME COURT

IN THE MATTER OF THE
Estate of [Name]
[Faint text describing the estate and legal proceedings]

I.

EN KAMMARJUNKARE.

DET är en intressant fysiologi, detta välborna och dyrbara underdjurs, som på katalogen af alla, den vidsträckta zoologiska klassen «Menniskan» tillhörande slag och arter, fått varietets-benämningen »Kammarjunkare,» alias: »Hofjunkare!»

En stockholmsk kammarjunkare är en ung man, — himlen vete hvart alla

bedagade kammarjunkare taga vägen, men man ser åtminstone på hufvudstadens gator verkligen högst sällan till något dylikt exemplar, — således en ung man med ett ansigte af ungefär samma karakter, som detta glatta, prydliga och pretiösa rose-papper, hvaraf småfröknar begagna sig för sin intima brefvexling, merendels något gänglig och harkranksfasonerad till växten, med synnerligt smala ben och lång hals, ständigt med guldgalonerade underkläder, en förgylld lornjett, hängande ner på bröstet, samt en adlig signetring blänkande på fingret.

Han använder en synnerlig omsorg på ordnandet af sitt hår och sina polysonger. Han låter bränna sig hos perukmakar Berg på månads-ackord, och, om man skall tro hvad flickorna på »Malmens» hviska, ligger han med pa-

piljotter. Han är en man, som bråkar mycket med sitt arma hufvud.

Han har derjemte en passion för fina och förnäma vällukter, och går aldrig ut om sin dörr, utan att slå litet på näsduken ur en flaska »eau de Cologne double,» deri han blandat några droppar »extrait d'orange,» en oskattbar skänk af hans höga vän, den förträffliga grefve — lika godt! som nyligen haft den hem med sig direkte från Paris, ifrån den vidtfrejdade P. Guelaud, (Rue Grande Truanderie, N:o 6), denne markisers parfymör och parfymörers markis.

En annan hans passion är den, att få gå i trekantig hatt, och han har ännu aldrig lemnat obegagnad någon anledning att utbyta den plebejiska runda hatten mot denna för hans person mera fördelaktiga hufvudbonad. Man ser ho-

nom sålunda först och sist på alla upp-
vaktningar, han är den påpassligaste vid
deputationer och processioner, och nekar
icke att med sin närvaro hedra äfven sin
argaste fiendes begrafning, n.b. att den
sker på ljusa dagen och »utan vagn.»

Han är ledamot af »Innocencen» och
en af dess ifrigaste besökare, en af dem,
som äro igenkända af vaktmästaren, och
på hvilka denne hälsar med en grinvänlig
bugning vid det han öppnar dörren för
dem. Ett obegagnadt inträdeskort härtill
sitter fästadt i hans spegelram, vid sidan
af ett antal graverade, lithografierade,
ornerade, pressade, och brokiga visit-
kort från hvarjehanda ovärderligt folk på
»creutz» och »hjälm,» samlade under tio
års tid.

Han har sina kanaler, hvarigenom
han hoppas vid tillfälle få med Corps

diplomatie tillträde uppe på teatern mellan kulisserna och bli presenterad för mamsell Högqvist.

Föröfrigt är en kammarjunkare en man med beläsenhet och talanger ...

Han studerar de goda tidningarna regelmessigt för hvarje dag, och har på sin bokhylla inbundna i cloth några årgångar af Svenska Minerva. Han är subskribent på Herr Adlersparres »Läsning i blandade ämnen,» och myser förbehållsamt, när man skyller honom för att vid ett tillfälle ha till en transparang för monarken gjort en vers, så börjande: »Hell, hjeltekonung, hell! Hell etc. etc.» Han har litterära bekantskaper, och vet förut, när Schürer vid gardet har om qvällen några af sina ypperliga öfversättningar inne i Statstidningen.

Han är stor språkkarl och besitter i

grund . . . trenne franska glosor, lämpliga att på offentliga ställen högt och med eftertryck uttalas. »Parole d'honneur» är den ena, ett uttryck, som icke nog ofta kan upprepas af den, som är mån om sin ära. »Est il possible?» är den andra; uttalad med en viss bredd, gör den synnerlig effekt midt i ett samtal. Den tredje är helt simpelt »garçon,» att skrikas på kaféerna, hvilket har mycket godt med sig.

Han är ganska drivven i det högre historiska studiet, känner genealogier på sina fem fingrar och har en vacker sigillsamling.

Hvad talangerna beträffar, så har han försökt sig i åtskilliga sällskaps-spektakler, och icke utan bifall spelat roller af kammarjunkare. Han är icke oskicklig i tapisseri-arbeten, dermed han ofta i

brådskan till julafton hjälpt sina kusiner, fröknarna. Han är omtyckt i kretsarna af unga och helt unga damer för sina intressanta konster, sådana som att med fingrarna bilda på väggen skuggan af en hare och andra roliga figurer. Han skulle kanske vara en öfversittare på pianot, men han har aldrig försökt. Han är i alla fall en stor konstkännare i musik, och är en af dem, som, vid den Dupuy-ska folksångens afspelande, ropar »dacapo, dacapo!» Jag vill icke tala om hans utmärkta skicklighet som valsör! Det är någonting, som hvarenda menniska känner, så framt han om en vinter varit en enda vecka i hufvudstaden.

Men man får icke beständigt valsa här i lifvet. Parlamentet missunnar danssalen dess ära och illustration. Det blir riksdag. Kammarjunkarn är den förste

att taga sin pollett på Ridderhuset första upppropningsdagen, och underlåter icke att redan första qvällen infinna sig på adelsklubben. Han har nu fasligt brådtom. När heldst man träffar honom, skall han upp i plenum, och han går aldrig utan ett sammanrulladt pappersark under armen, hvilket efter omständigheterna är en motion eller ett anförande. Han är hemma sysselsatt med ett arbete, som en gång skall slå ihjäl allt hvad opposition heter och solklart bevisa, att vår nuvarande statsinrättning har ett mystiskt ursprung från gud fader sjelf, och att en Grey, en Canning, en Brougham, en Benjamin Constant med någon frukt kunnat gå i skola hos Rosenblad och Hartmansdorff. För denne sednare lyfter han alltid hatten djupt af sig och antar en högtidligt vördnadsfull min. Deremot skrattar han

rätt hjertligt, när Anckarsvärd går förbi honom, och ser han herr Hjerta, Lars, komma, ställer han sig i vägen med armen i sidan och hufvudet på sned. Det är han, som med sin röst afgör alla voteringar till regeringens förmån, och som, när någonting obehagligt uttalas mot systemet, ger signal till stampningarna. Han har anslagit en viss summa af sina inkomster för månaden till plikter härför, men har anförtrott en sin vän, att han eger anledning hoppas en ersättning.

Han står i stamboken för Riddarholmskyrktornets återställande tecknad för en hel riksdaler.

II.

LÖFMARKNADEN.

Till vännen Florus.

JAG har haft en förtjusande mid-
sommar

Vid detta utrop vet jag att du skall
skratta dig alldeles förderfvad, min älske-
lige! och jag väntar att ditt ironiska
lynne skall diktera mig ett svar i några

af dessa kraftfulla och träffande ordalag, som äro dig så egna, ungefär på följande sätt: »En förtjusande midsommar! säger du O, hur jag tänker mig detta lifligt! hvilken frisk och skön, lekamligen och andligen upplifvande natur mellan dessa hvitmenade murar, i dessa femvåningshöga labyrinth, hvilkas egna halfdunkel du målat för mig så trefligt och intagande! hvilka förtrollande körer af glada och melodiska kråkor öfverallt på dessa skorstenar, hvilka jag föreställer mig lyfta sig som en omätlig skog så pittoreskt i den blåa luften! hvilka aromatiska ångor, burna på morgonvindens vingar, der han sakta krusar rännstenarnas stilla vatten! I sanning, en verld öfver allt loford; och en midsommar i dess sköte! »

Du gör rätt i att straffa mig med

mina egna ord; ditt mindre gynnsamma omdöme är ganska förklarligt efter den, jag medger, kanske någon gång litet hypokondriska teckning jag gjort dig af vår hufvudstad. Men si, med mig är gjordt ett stort under! jag är sedan några dagar omvänd till ett helt annat sinnelag mot det kära Stockholm; det är verkligen ingenting ondt med staden, när man kommer rätt underfund dermed, den är tvärtom ganska bra, och jag finner i synnerhet dess midsommar alldeles oförlignelig.

Det är en märkvärdig högfärd, ni, landtbor, hyser öfver ert gräs, edra löfruskor, edra kamomillblomster, prestkragar och åkernejlikor! När någon från staden nämner ett ord om sommarens behag, om blommor och grönt, gör ni en grimas af den gemenaste misskund

och sätter er att hvissla, med benen i kors, liksom ingen annan menniska än ni hade något begrepp om dessa ämnen eller ens egde rättighet att hafva något sådant. Tro mina ord! man gör städerna, och uttryckligen Stockholm ibland dessa, härutinnan mycken orätt. Stockholm är en stad med lefvande sinne för hvad italienaren kallar »la villeggiatura», en stad med sympatier för det bukoliska och idylliska i lifvet, en stad med romantik och känslfullhet för naturen.

För filosofen, såsom undertecknad och några få med mig, är det i sjelfva verket en ganska tänkvärd omständighet, att man i dessa våra systerstadar af tegelsten, der man har att fagna sina sinnen med siden och guld, juveler och eau de Cologne, och särdeles i våra dagar, då man dessutom,

tack vare de franska tapeterna! kan kläda sina rum med de aldra vackraste tropiska landskap, för en knapp riksdaler alnen, landskap nästan lika goda som de naturliga, att man der, vill jag säga, icke sätter sig öfver eller rent af glömmet bort detta allt, som finnes utom stadsportarna, dessa plebejiska bygder för de fattiga dryaderna, som icke ha någon annan juvelerare, än den perldagg-stänkande sommarnatten, ingen annan parfymör eller koafför, än den välmenande Flora! Men så är det! Det ligger utan tvifvel någonting kvar i blodet sedan den tid, då hela människoslägtet bodde i lusthus och låg och plockade fyrväppling i gröngräset guds långa dag i ända. Hvar öfver man skulle kunna göra en hel hop ganska sinnrika anthropologiska reflexioner.

Det säkra är nu imedlertid, att Stockholm skulle än i dag anse förlorad en midsommar utan blommor och blad, majstänger och björklöf.

Men som sjelfva husen, dömda att år ut och år in stå på samma fläck och endast titta hvarannan in i synen med sina fyrkantiga, glopiga ögon, icke kunna begifva sig ut på landet, för att slå sig ned här och der i backarna och sålunda åtininstone en gång om året se guds gröna jord på närmare håll, så måste landet tvertom införskrifvas till staden. Detta är hvad som här ordentligen hvarje midsommar eger rum.

Det är dagen före midsommarsafton. Som landet nemligen har på sjelfva midsommardagen så mycket att bestyra hemma hos sig sjelf, har högtiden blifvit för staden framflyttad ett par dagar.

Det är alltså dagen före midsommarsaftonen.

Redan bittida på morgonen har den blåa Ridderholmsfjärden afspeglat en ovanlig mängd större och mindre fiskarbåtar och ekstockar från Mälarens närbelägnare öar, alla ända till relingen nertyngda af kolossala löf- och blomsterlastar och makligt framförda af ett enkelt lappigt segel eller ett par lama åror, blixtrande mot den uppgående solen. Hela förmiddagen påökas denna i sitt slag temligen egna flotta med ytterligare den ena lilla farkosten efter den andra; alla styra kurs åt samma håll, och smyga in i den trånga venetianska kanalen vid Munkbrohamnen, der de fälla sitt segel eller lägga upp åror, för att rangera sig efter lägenhet. Man makar åt sig så långt det räcker, men det blir snart hvad man

kallar »trångt om saligheten», och den rymliga käen är vid middagstiden hel och hållen garnerad med en grön krans af dessa flytande lundar. De båtar, som anlända med sina herrligheter så vidunderligt sent som efter denna tid, få nöja sig med att ligga utanför de andra; det är då en trängsel, en otålighet, en liflighet, en högljuddhet af vresiga käringar, af skrattande bondflickor, dessa nordiska Galateor med solbrända kinder och klädningslifvet uppe under armarna, af hojtande gossar och drängar, dessa de »sörmländska» och uppländska mälabygdernas bepjexade Endymeoner

Den sålunda importerade sommaren blir imedlertid efterhand utlastad på torget och bron längs hela kanalen. De ärbara månglerskorna, platsens privilegierade innehafvare, måste tåligt se sig

trädde allt närmare inpå lifvet, de goda fruarnas fruktbord, grönsaker och fina parterrer af resedor och levkojer försvinna nästan i denna plötsliga öfversvämning af den vilda skogens och markens mera massiva guds gåfvor; drifbänkens och orangeriets Flora måste i dag krypa bakom kjorteln på den »rama bondbygdens».

Inom några timmar finner man nu framtrölad midt inne i staden en alldeles intagande landtlighet, en landtlighet, som skulle vara fullkomlig och i stånd att inspirera en veritabel poet, så framt den icke vore till hälften vissen, förrän den kommer rätt i ordning, och så framt man kunde på samma sätt, som man kastar den nerhuggna småskogen på sin båt, äfvenledes taga med sig och ro till staden litet fogelsång, litet af detta trefliga »kuku»! litet af denna friska, väl-

görande landluft, samt åtskilliga andra små älskvärda tillhörigheter, vet jag då alla?

Men man bör icke begära allt på en gång. Således en intagande landlighet! Man vadar i blommor och löf, man snärjer in fötterna i hela berg af björkruskor och elgräs, man stupar på näsan öfver ofantliga kålfat med syrener och dessa bondtäppornas praktvexter, de ståtliga pionerna och vallmorna, man går vilse i denna skog af braskande majstänger, den ena högre och grannare än den andra, med deras flygande vimplar, brokiga sidenlappar, målade pappersrimsor, glittrande kattguld, utblåsta ägg, snillrika halmbängen i alla fasoner

Också, så fort det lider till eftermiddag, läser halfva Stockholm igen sina dörrar och beger sig ut att taga i be-

traktande all denna herrlighet och en gång riktigt på allvar njuta af midsommarn. Ack, man eger ju blott en sådan om året! Hela Munkbron står snart som en ström af menniskor. Hvert enda fönster i de kringliggande husen fylles på samma gång af tanter i negligé, unga skönheter i florsschalar och kavaljerer med lornjetten för ögat, goda fränder och vänner, redan för flera veckor sedan bjudna till denna dag på kaffe och att beskåda »löfmarknaden». Till och med i den närbelägna »Lilla Sällskapets» lokal, — det är annars, i förbigående sagdt, ett temligen stort sällskap, detta, och ett på ganska stor fot! — ser man då och då lockas från spelborden fram till fönstret en eller annan vira-gubbe med pipan i mund, medan motspelaren funderar på sin »gask på sex», eller en

kille-spelare, som strukit sitt sidsta streck och »sitter öfver».

Tantus amor florum!

Kasta nu, om det behagas, en blick på denna brokiga och rörliga massa af gamla och unga, som oupphörligt tillökas och förnyas från de tillstötande gatorna! Det är till en början för mesta delen en värld från första och andra våningen, familjer, hvars husfäder »stå i kalendern» och ega en »karakter», till och med, — att dömma af de med förgyllda sköldemärken beplåstrade landåer, som efter hand ordna sig i en rad längs torgets öfversta sida, — en och annan af dessa ännu förnämligare, som föda ett par hästar med tillhörande gumse på högadligt stall. Om det verkligen är sannt, hvad som berättas i grekiska mythologien och hvad jag för min del finner ganska tro-

ligt, att det nemligen finnes inneboende i alla träd och blommor vissa menlösa och blyga nymfer, hur måste de icke här bli förlägna, de arma bondbarnen, att plötsligt finna sig öga mot öga med så förnämt främmande? Ty man skall veta att Hennes Nåd kan få infallet gå ända derhän i idyllisk borgerlighet, att icke blott med högstegna fina tygskor göra en promenad bland allt detta gröna, utan till och med att med nobla glacéhandskar sjelf välja ut en bukett jemte en liten majstång åt den kära guds-engeln, lilla fröken, som tätt bakom henne från en betjents armar äfven täckes taga grannlåten i ögonsigte!

En timma sednare är folkmängden redan litet blandad. Tredje våningen, den idoga medelklassens, som icke förr blifvit ledig från sina sysselsättningar,

har nu börjat stiga ner. Ekipascherna äro redan borta, och bomullsklädningarna komma allt hvad de hinna i stället för sidenklädningarna. Livréerna efterträdas på samma gång af en annan menniskoklass, hvars frihetstimma äfvenledes icke slagit förr än nu, dessa små sippa och nystrukna Stockholms-jungfrur med den skinande silkesschaletten pittoreskt bunden öfven hufvudet, om hvilka vår store skald biskop Tegnér i ett visst poem så ganska sannt yttrat:

»Pigor äro folk också».

Med pigkammaren anländer barnkammaren. Detta är fjärlarna i den improviserade lunden, och hur skall jag kunna beskrifva denna fladdrande och skiftande skara, dessa ungdomens alla åldrar, blandade om hvarannan, hur de fröjda sig naivt i denna nya verld, likt killingar,

utsläppta på bete, hur de med strålande ögon betrakta alla dessa under utan like, de präktiga majstängerna, de stora portativa svängungorna, den der ypperliga löfsalen för hela paret personer, ett mästerstycke i sitt slag, och som skulle passa så bra hemma på gården i ena hörnet! de många kostliga borden med pepparkakor och leksaker, med gröna papegojor af gips och nickdockor i de aldra grannaste papperskjortlar, och sedan de behändiga lergökarna, de ljudliga björkpiporna, — jag visste väl ändå att en så vacker landskapsscen icke skulle sakna sin fågelsång och sin herdemusik! — de alldeles förträffliga björkpiporna, på hvilka man kan lära sig att taga ända till tre, fyra olika toner! Det är vid tillfällen som dessa man lär sig värdera hvad det är att ha en sparbössa

med några dubbla bankoskillingar uti, för förutsedda behof.

Ändtligen har småherrsskapet sett sig omkring öfver allt och hvar och en erhållit någon större eller mindre raritet, hvarmed man i triumf vandrar hemåt. Lita på det, att sådan liten junker finnes, som icke är litet stor på sig, därför att hans majstång är ett halft kvarter högre än de andras eller att den öfverst i toppen bär en handslång, för öfrigt ganska okonstladt målad och utklippt pappersfigur, som skall föreställa en blomstergudinna! Det lider nu mot qvällen och vi komma till tredje akten af skådespelet. Det är vindskupornas tur att njuta af högtiden. Vindskuporna, dem vi skatta så ringa, men hvilka likväl hysa så många vackra känslor, ega så många aktningvärdas egenskaper! Vindskupor-

na, som verkligen vida uppriktigare och djupare än de stora våningarna sentera den gröna naturens poesi, — de äro också på sätt och vis litet slägt med bondstugorna, — och omöjligen skulle kunna se en midsommarsol skina in på deras trasiga tapeter, utan att ha bra mycket björklöf bakom kakelugnen, åtskilliga knippor doftande elggräs framför densamma på flisorna och en skål med en förgätmigej-krans på fönsterposten!

Hopar af gesäller och lärgossar intaga då jemte deras vederlikar af olika slag den ännu ganska rika marknadsplatsen. Hvar och en skall ha en löfruska hem med sig till verkstaden, en syrenqvist i mössan och en bukett vid bröstet. Och då må man tro, det gäller ha armar att knuffas med. Åkardrängarna komma dessutom för att få en smula grönt att göra

sina gamla krakar litet granna med till midsommar, krogarna, slagtarhusen, bodarna, vinkällrarna skicka hit sitt folk, att uppköpa deras behof till den vanliga utklädseln för påföljande dag af portar, dörrar och trappor, sotarpojkar springa, som lefvande diablerier, kolsvarta omkring i trängseln med stora bjertröda pioner fästade i bringan, och hamnbusar och bondmadamer äro i lufven på hvarandra för några på ett besynnerligt sätt undansnillade blomsterknippor; fan besitta, blomsterknippor som kosta hela sex styfver stycket!

Rörelsen och trängseln räcker ett godt stycke in på natten. Ännu sent hör man sång och skräl på alla gator, och ett evigt prassel af ask- och björkqvistar, till och med hela ungträd, som släpas hem till alla kyffen och vrår. Det

är för ett ögonblick kring hela staden en ånga af skog och landtbygd, som gör en riktigt godt, och man somnar med detta smäktande utrop på sina läppar:

»Äfven jag var i Arkadien!»

Se der Stockholms »löfmarknad!» och påstå sedan, att icke denna stad har sin poesi och sina älskvärda sidor, hvad säger jag? sina förtjusande sidor, sina guddomliga, sina paradisiska!

III.

VÄRDHUSFLICKORNA.

SOM man nogsammt vet, är Sverige bland civiliserade länder snart sagdt det enda, der man ännu på offentliga ställen serveras af det täcka könet, — det är ett bruk, som synes förskrifva sig ända från den gråa hednatidens Vallhall, der guldlockiga valkyrjor kredensade mjödhornen och transcherade det ryktbara

Sehrimmersfläsket. — Och Stockholm, som på sista tiderna verkligen gjort så stora framsteg i hvad som rör allmän »fashion» och »comfort», har hittills omöjliggen kunnat beqvåma sig till att med så mycket annat, som dagligdags lånas från utlandet, äfven tillegna sig dess vårdshusgarsonger; åtminstone har det endast stannat vid några föga betydande försök. Man har velat tro, att denna envshet vid det gamla uti ifrågavarande serskilda punkt egde någon djupare psykologisk eller moralisk grund i sjelfva samhållsorganismen. Jag öfverlemnar denna frågas redande åt våra stora tänkare, såsom till exempel vår lärde statsman, filosofen på taburetten, herr Samuel Grubbe. För min del har jag endast att sysselsätta mig med sjelfva faktum, att nemligen vårdshusfllickor icke

endast alltjemnt existera i vår kära hufvudstad, utan dertillmed bilda en alldeles egen klass af fruntimmersvarelser, en typ för sig, som i många fall erbjuder ganska intressanta sidor för betraktaren.

En värdshusflicka är ett litet städadt och välkammadt, nystärkt och bespetsadt väsen från sexton, aderton års ålder till inemot trettioalet, ofta nog med rätt hyggelig, till och med smätäck fysionomi, alltid med mycken vighet i tungan och en raskhet i vändningarna, som påminner om ärlan eller qvickstjerten, »Motacilla», såsom hon oss ornithologer emellan kallas på latin.

Då jag säger att de stockholmska värdshusflickorna utmärka sig genom en städad och putsad, ja, jag skulle gerna kunna ha sagt elegant, toilett, yttrar jag intet

annat än hvad till och med de ärbaraste, allvarsammaste och respektablaste fruntimmer, — fruntimmer hvilkas opartiskhet icke kan sättas i tvifvelsmål, — måste, om än mot sin vilja, tillerkänna dem. Jag hade en gammal tant, som bodde en längre tid midt emot ett af stadens större värdshus; så ofta hon såg några af uppasserskorna springa öfver gatan, fnös hon åt dem innanför rutan och apostroferade dem dervid för sig sjelf med tillmälen af det största förakt, men hon tillade alltid efteråt i en mera raljant ton: »man kan ändå icke neka, att de förstå kläda sig med smak, de gemena styckena!» Det är just detta; det är koketteri, men det är smak på samma gång, och dessa två saker förenas verkligen icke öfverallt.

En stockholmsk värdshusflicka har

alltid något serdeles välklingande namn; det är något som karakteriserar henne icke mindre än hennes fina utstyrel, och man skulle kunna påstå, att det på sätt och vis hör till densamma. En värdshusflicka kan omöjligen heta Brita, eller Stina, eller Karin, knappast nog numera Lotta eller Johanna. Hon heter Ida, Victorine, Emilie, Rosalie, Laura, Fanny, Tekla, eller dylikt, jag tror nästan Esmeralda och Indiana. Det är icke precis sagt att man är döpt till dessa grannlåter, men det går an att adoptera dem på fri hand. Herrar Hjertas och Thomsons »Läsebibliotheker» hafva på sista tiderna med sina romaner från den nyaste fransyska litteraturen gifvit en alldeles omisskännlig riktning i detta afseende åt den klass damer, hvarom här är fråga. Det var en tid, då den heder-

liga Kotzebue eller Lafontaine, dessa gamla brunaktiga och suddiga luntor, hvaraf ni törhända ännu finner en och annan kvarlefva i något mera anspråkslöst lånbibliothek, aldrig voro ur handen på en värdshusflicka, så fort hon hade en liten ledig stund mellan frukost och middag; det var då på modet att heta Bertha och Emma och Dora och Imogene, det var då de många Lottorna florerade. Derefter kom det, som man vet, ett ryck att efter en hög person heta Josephine; hvarannan värdshusflicka kallade sig genast Josephine. Men entusiasmen var förgänglig; och så kom i en lycklig stund den franska romantiska skolan med sina romanhjeltinnor, för att ge klaven till någonting nytt och pikant. Ni skall tro att Victor Hugo och Eugène Sue stå en smula väl hos värds-

hustärnorna på »Malmens» och hos Rys-
vijks!

Man påstår, jag vill icke precis af-
göra med hur mycken rätt, att värds-
husflickorna i allmänhet äro en smula
näbbiga. Obestridligt är att deras re-
pliker ofta smaka af en viss sälta, som
är af så mycket mera stickande effekt,
som man icke väntat sig den från ett sådant
håll, men detta är endast en naturlig
qwickhet, en öfverflödande genialitet på
sitt vis, och hvarmed icke är så illa me-
nad, som det kanske låter. Den rätta
och äkta sorten värdshusflickor äro out-
tömliga på dylikt slags ofantligt snillrikt
mokeri, och de ha ett alldeles eget tun-
gomål af korta kärnspråk, hvari detsam-
ma uttalar sig hvarje timma och stund.
Ni har till exempel sutit och väntat en
fjerdedels timma på en fattig kotlett:

»Hör på, jungfru lilla! hur går det med kotletten? ... Skall man sitta och vänta en dag?»

»Hvaba? *Mår ni inte väl?* Jag kan väl icke hinna med hela världen på en gång!»

»Se så! var nu snäll och kom ihåg mig! Vi äro ändå gamla vänner, inte sannt?»

«*Sällan!* ... bättre man ha!» Och den sköna försvinner, utan att taga vidare notis om er och er begäran.

»Ja, jag kan tro, det är den der herr löjtnanten, som väntar ute i förstugan, och som man skall prata med en halftimma hvarenda gång man går ut i köket! ..» mumlar ni förtretad mellan tänderna. Men flickan har goda öron; hon har hört det nere ifrån dörren och vänder sig om med en ganska uttrycksfull min:

»Hm! Säg han någonting?
Håå! så svårt måtte det inte bli heller!»

Som sagdt är, det der är endast litet gnabb, små sommarskyar, som komma och gå utan att betyda något farligt. Imedlertid kan det alltid, för mera säkerhets skull, vara bättre att stå i gunsten hos dessa ämabla flickor, af hvilka ens kotletter i så hufvudsaklig mån bero, och detta är ofta nog vunnet med bra litet. För en spektakelbiljett är ni viss på att ha dem som tända ljus, och om denna biljett är så förnäm som på andra radens sida, kan ni dessutom räkna på att ständigt få fyra potatisar i stället för de vanliga tre till kalfsteken eller biffen. Ty ni skall veta, de små värdshusflickorna äro ofantligt svaga för andra radens sida. De gå dit hela tre qvart förrän spektaklet begynner, de ha då tillfälle att aju-

stera sig i logen, utan att någon meniska ser det, att stoppa undan schaletten, som de haft öfver hufvudet på sig dit, att stryka håret i ordning och rulla om lockarna, och de se sedan ut som riktiga mamseller, för hvars och ens blickar, som sednare inträder i salongen, ja, det kan minsann hända dem den äran, att man kikar på dem från sjelfva amfiteatern.

Det är att märka, att jag här talat om värdshusflickorna endast i deras förhållanden till simpelt folk, sådant som jag och du. Är man grefve, baron, eller, låt endast vara! till exempel löjtnant, så står saken alltfrån början på en helt annan fot. Det heter då, så fort man stiger in i salen, »God dag, lilla löjtnant Fritz!» »God afton, baron lilla!» och det är ett fjesande, ett före-

kommande smålöje, en påpasslighet!
 Vårdshuspigorna höra verkligen till den
 i våra dagar så olyckliga aristokratiens
 trofastaste bundsförvandter, det är de som
 ännu med oförminskad beundran niga för
 dess guldepåletter och tschakåtofsar, det
 är de som klappa om dess stoltserande
 paradhästar, det är de som mata dess
 raphönshundar med en och annan god-
 bit från köket

Bland ofrälse och borgerligt folk är
 det speciellt med kryddkrämare och apo-
 tekare de hålla sig väl. I kryddbö-
 den springa de litet mellanåt, för att
 med ljufva blickar tugga sig till litet fi-
 kon och katrinplommon att tugga på,
 samt deremellan hvad de kunna behöfva
 af band och knappnålar. På apoteken
 få de för ett litet inställsamt ord den
 dråpliga cedrooljan, hvaraf de konsumera

för sitt hår så ofantliga quantiteter, och af hvars ånga man om söndagseftermiddagarna, då värdshusens skönheter äro ute och visa sina nya schaletter, sina små broderade sidenförkläden, stundom känner hela Norrbro parfumerad.

Jag har nämnt schaletterna och bör dervid tillägga att värdshuslickorna ha en alldeles egen konst att formera dem på hufvudet rätt behagligt och pittoreskt; för att ge dem en behöflig styfnad och fasonerlighet lägges ett halft ark papper, utklippt efter ett visst mönster, innanför den dubbelt vikta duken. Konsten börjar imedlertid utbreda sig äfven bland så kallade herrskapspigor.

En värdshuslicka har merändels jemte sina andra talanger, såsom den att bryta serveter och att bära sex tallrikar på en gång, äfven en liten skäligen vacker röst,

och sjunger efter mamsell Lind hvarje-handa patetiska saker ur »Lucie», till exempel den guddomliga »Smärtan mig ej betvingar» med alla tillhörande driller och krumelurer på ändan! sjunger dem, säger jag, nemligen i »enskildt rum», när man en aftonstund är några muntergökar tillsammans och persvaderar den sköna med ett glas champagne. Hon skulle nog haft lust att gå in vid scenen och bli en celebritet, så vida »man endast hade en bättre direktion att göra med», ty Herr Backman »skall vara så fatal.»

Också beskyddar hon gerna i sin lilla mån de sköna konsterna och har alltid i kjolsäcken en slant för blinda spelmän och positifvefvare.

Hon är drottningen på alla vauxhallbaler.

Behöfver jag säga, att hon bland sina

äregriga förhoppningar hyser den, att åtminstone en gång om vintern få komma på en maskrad i Kirsteinska huset?

Hon har en serdeles kapris att förkläda sig, och det faller henne stundom in någon mörk höstafton att i lånade karlkläder göra ett par slag på Norrbro, för att, som hon humoristiskt uttrycker sig, »springa efter nattfjärlar», och när det då sväfvar förbi henne någon luftig varelse, hostar hon med grof röst och den mest kavaljeriska hållning i verlden: »Ähö !! hvarthän så brådtom, min flicka lilla?»

På de der maskraderna i Kirsteinska huset är hon deremot klädd som en menlös herdinna med schäferhatt, långa hårflätor i nacken och en arkadiskt kortskuren kjortel

Jag har här talat om Stockholms

värdshusflickor i allmänhet, utan att dem emellan anmärka några särskilda klasser eller arter. Visserligen skulle sådana skilnader kunna göras, såsom t. ex. mellan flickorna på utvärdshusen, — hvilka till yttre utmärkelse från de andra bära än i dag den gustavianska lilla bindmössan på nacken, — och värdshustärnorna inom stadens tullar. Men denna och dylika sönderdelningar hvila mera på blott fiktion än på verkliga grunder, och hela klassen är sig i allt hufvudsakligt temligen jemnlik alltigenom.

Värdshusflickornas historia har äfven sitt hemliga kapitel, sin krönika från »bakom kulisserna», om åtskilliga små äfventyr, som stå i sammanhang med de rika julklapparna, de artiga namnsdags-skänkerna, de ymnigare spektakel-biljetterna. Men äfven om nu så skulle vara,

att jag visste något derom, håller jag förståndigt inne dermed till följd af den nödvändighet att icke vara fullkomligt i onåd på detta håll, hvilken hvarje ungar, som nödgas äta på värdshus och dertill har en strykande aptit, äger så täta tillfällen att bepröfva.

Jag vill således endast nämna, att dessa flickor ofta efter en ganska kort karriär bland tallrickarna och glasen, sluta antingen med någonting mycket simpelt eller med någonting mycket stort. Detta sednare består till exempel i en kammare på egen hand, en elegant florshatt med tillhörande ombrell, — den superba dubbelkikaren för spektaklerna har redan kommit nyss förut, — samt namn, heder och värdighet af »sömmerska» uti Stockholms adresskalender. Mamsell tar lektioner på gitarr af en musikalisk

renskrifvare, som bor uppe i en vinds-
kupa tvärs öfver gatan, och hon kostar
då och då på sig att taga en vagn hos
Blanken vid Brunkebergstorg och åka ut
litet till Djurgården med en sin goda
vän, figurant vid kungliga operan och
uppväxande rival till mamsell Taglioni.

IV.

EN TIDNINGSPREMIERING.

MED indragningen af det kungliga svenska nummerlotteriet har man förlorat någonting rätt pikant i detta skådespel af hundradetals käringar, pigor och allahanda godt folk med armbågen utanför rockärmen och valken i mund, församlade på slottsbacken alla dragningsdagar, i väntan på det afgörande tolf-

slaget, då lyckans guddom, förklädd till barnhusgosse med förbundna ögon, skulle gunstbenäget förläna dem ett skålpund kaffe, en ny bomullsduk, ett par becksömsstöffor ur klädståndet, eller, hånande deras hopp, stoppa en fattig fans sista tolfskilling i statens vida fickor. Det var — jag försäkrar er — någonting att se, detta! denna trängsel af gud vet hvad allt för underliga personager, dessa grofkorniga eder och repliker af knuffande, stötande, trampande, dessa otåliga fysiologier, dessa stirrande ögon, dessa vidöppna munnar, hela denna konvulsiviska oro, uttalande sig i hvarje åder af den genom samma känslor och tankar i detta ögonblick till en enda kollektiv varelse hopgyttrade massan Men ni har kanske sett det sjelf!

Det enda, som skulle kunna sägas

vara i något afseende härtill liknande, återstår oss i de dagliga, äfvenledes till klockslaget bestämda utdelningarna från de stora tidningarnas kontor. Ehuru i mindre skala och anlagdt med mindre starka färger, har det hela likväl åtminstone något så när samma karakter, figurerna äro till största delen desamma, otåligheten, om icke i psykologisk hänsett densamma, dock i det yttre uttrycket föga olika; äfven här knuffas man och blir knuffad, äfven här trampar man på fötterna och blir trampad igen, äfven här kastas i luften skämtsamma improvisationer af en genialisk råhet, eller skickas man af sin granne in i afgrundens mest hvitglödgade fördömmelse, äfven här stå allas ögon stirrande på ett enda mål, den lilla bleckrutan på fönstret, äfven här räknas minu-

terna och lyssnas efter tornklockans slag

För att se denna uppståndelse vid en tidningsutdelning i dess mest pittoreska gestalt, måste ni en morgon vid åttatiden begifva er till Riddarhustorget, der i ena hörnet af Bergstralska huset *Dagbladet* utlemnas till sina talrika afnämare. Den har en helt och hållet originell färg denna publik, som läser *Dagbladet*, som till hela sin andliga spis nöjer sig med en och annan polis-nyhet om ett slagsmål i Skinnarviken eller någon purrad bonde på Hötorget, med annonser om borttappadt och upphittadt, med allt detta intressanta, som innefattas under artikeln »Diverse», friareannonserna att nämna i främsta rummet. Och man bör på förhand märka, att största delen af denna publik äro just sådana,

som icke blott läsa bladet, utan äfven sjelfva hämta det. De göra sig minsann icke för förnäma till det, dessa litterära damer i uppskörtad kjol, nerkippade hasor och en vårdslöst bunden duk eller en mössa af obegriplig färg på hufvudet, dessa mångelskestolarnas, roddarbänkarnas, näringställes »Blåstrumpor», eller gathörnens läsgirige, filosoferna med båren eller vid sågbocken, belespriterna från hamnarna och broarna. Också skall ni icke se de tidiga svärmarna här som vid andra tidningskontor genast åter försvinna, sedan de väl fått sitt blad; de stanna då tvertom helt trankilt derutanför, för att på stående fot sluka innehållet för dagen af dessa långa, suddiga spalter, de fördjupa sig i öfverståhållare-embetets kungörelser och efterlysningar, i herr Balabregas magiska konstmakerier och herr

Boholms blanksmörja, de hvarken höra eller se hvad som föregår omkring dem, de knuffas än hit, än dit, de stöta emot än här, än der, under det de långsamt röra sig framåt, ty lektyren går framför allt, och finnes det dertill något trädsnidt i ändan af bladet, stöta de pannan rakt i väggen, utan att veta af det, eller äro färdiga att i distraktion promenera rakt ner i Ridderholmskanalen.

Vid utdelningen om qvällarna af *Aftonbladet* och *Statstidningen* från deras vägg i vägg bredvid hvarandra, — en besynnerlig nyck af ödet! — belägna kontor på Stadssmedjegatan har samlingen icke någon så fyllest markerad och bestämd färg; den egentliga kärnan af kringbärerskor och kolportörer på stat är här uppblandad med en mängd andra figurer af nästan alla möjliga sorter, från Hans Nåds

livréklädda betjent och fru grossörskans mamsell piga till herrar i glasögon och med silkesnäsduk i fickan. I stället är trängseln här gemenligen större än annorstädes. Klockan har icke väl slagit första slaget till sex, förr än man huller om buller, hals öfver hufvud, — många hafva redan stått och väntat på gatan en hel halstimma, — störtar in på fönstret. för att få en hand in genom den lilla luckan, lycklig om man sedan med sitt eröfrade blad högt i vädret kommer helbregda tillbaka ur villervallan genom de ständigt påträngande nya reqvirenterna. Jag vill icke nämna hvilken oreda och otålighet uppstår i fall herr Hjertas snällpress händelsevis kommit i olag, så att tryckningen blifvit fördröjd och tidningen låter vänta på sig en quart eller deröfver. Det går då ett sorl genom försam-

lingen, man bultar på dörrarna till kontoret, man ropar högljudt till mamsellen derinne om påskyndad expedition, man svär öfver allt hvad pressar och tryckare heter, tacka gud om man icke slår in fönsterna i förtreten, för att ändå ha något att fördrifva tiden med!

I sanning, man skulle icke för femtio år sedan gjort sig så mycken möda för att få ett par ögonblick förr några fattiga nyheter om hundturkens sednaste krigsbedrifter, om en votering i engelska parlamentet, om en utnämning i sista konseljen! Men till den grad har i våra dagar politiken blifvit outhärlig och hufvudsaklig för alla, den har längesedan undanträngt både »Klosterbarnen» och »Orthenbergska familjens lidanden», dessa scharmanta arbeten, som utgjorde den lässande världens förnämsta förtjusning i vår

barndom, den har tagit försteget af både scharaden och epigrammet, dessa klyftiga tankespel, som underhöllo så angenämt våra förfäders skarpsinnighet och satte myror i alla ljusa hufvuden. Och skall jag tala om hvad sjurnalismen äfven i annat än politiskt afseende nu för tiden betyder? den uppslukar allt, den tager rättnu för sig hela den öfriga litteraturen; all verdens vetenskap går nu som munsbitar i dess svalg, poesi och konst äro som litet strösocker på dess bord, endast att krydda de egentliga rätterna med. Och svara mig uppriktigt, om det nu är för mycket att man knuffas en liten smula för en sådan skatt!

V.

PÅ BALEN.

»En snillrik konversation är
salongernas lifsluft.»

BALZAC.

I.

I FRANSÄSEN.

EN KAVALJER. (Fläftar med näs-
duken.)

HÄR är ofantligt varmt!

EN DAM. (Kastar af sig tyllschalen.)

Ja, det är alldeles fasligt.

KAVALJEREN.

Tycker ni om fransäser?

DAMEN.

Jaa! jag tycker mycket om fransäser.

Än ni?

KAVALJEREN.

Jag dansar dem heldst af allt; det är så mycken omvexling i denna dans, och dessutom har man här mera andrum än i andra, att hvila sig litet . . .

DAMEN.

Oh! hvila sig?

KAVALJEREN.

Ja och att konversera; synnerligast när man är nog lycklig att ega en moatié, som . . .

(Bugar sig.)

DAMEN.

Detta är någon alldeles ny musik; vet ni om det är af Musards soaréer?

KAVALJEREN.

Om jag icke misstager mig är det ur »Den okända»; ni har förmodligen hört denna opera?

DAMEN.

En enda gång.

KAVALJEREN.

Det är en *schantil* musik, icke sannt?

DAMEN.

Kostymerna äro också mycket vackra.
Ack »la Straniera!» »la Straniera!»

KAVALJEREN.

Har ni varit på många slädpartier i vinter?

DAMEN.

Jag har varit på endast tre.

KAVALJEREN.

Det har blifvit en mod att fara ut till Snickarkrogen och åka kälkbacke . . .

DAMEN.

Jag har hör det, men vi ha aldrig kommit dit; det skall vara ofantligt roligt.

KAVALJEREN.

Jag var der häromdagen; vi dansade till klockan ett på natten, men när sällskapet skulle hem, hade det blifvit det rysligaste yrväder och hvarannan släda hade den oturen att stjelpa under vägen . . .

DAMEN.

Åh, min gud! Det skedde väl ingen skada?

KAVALJEREN. (Tager sin dam vid handen.)

Ack, jag ber! det är er tur.

II.

I VALSEN.

SAMMA KAVALJER. (Fläktar med näsduken.)

Här är ofantligt varmt.

EN ANNAN DAM. (Kastar af sig schalen.)

Ja, det är alldeles förfärligt.

KAVAJJEREN.

Tycker ni om vals?

DAMEN.

Hvem tycker icke om vals? Eller kanske ... ni sjelf?

KAVAJJEREN.

Tvertom, jag valsar med verklig passion. Det är ju dock den enda dans, som eger något verkligt lif och intresse. Att stå der till exempel i en fransäs och hänga med armarna både evigt och väl ...

DAMEN.

Det är en ganska vacker vals, denna! Jag tror jag har hört den spelas på Lampas trettondagsbal ...

KAVAJJEREN.

Hvad? ni var der och jag hade icke

det nöjet att se er! Ni måtte ha varit uppe endast en kort stund.

DAMEN.

Nej, ända till tu.

KAVALJEREN.

Men min gud! hvar hade jag mina ögon? Likväl, i en sossietet af fyrahundra personer . . .

DAMEN.

Var det så många?

KAVALJEREN.

Ja, det har till och med stått i tidningarna. Finner ni dem intressanta, Lampas baler?

DAMEN.

Denna gången var det verkligen mycket roligt.

KAVALJEREN.

Ni var icke på den sista?

DAMEN.

Nej, vi voro på spektaklet och hörde Strandberg.

KA VALJEREN.

Nå, hvad tycks? är icke det en röst? Det troddes likväl nästan allmänt, att han skulle stranda på försöket, och mannen har verkligen ett olycksbådande namn ... *Strandberg!*

DAMEN. (Skrattar.)

Strandberg! ha, ha, ha! Ja, det har ni rätt i, det har jag aldrig kommit att tänka på ...

KAVALJEREN. (Leker med handen i sin tupé.)

Direktionen lär också genast ha bjudit honom fyra tusen riksdaler ...

DAMEN.

Ack nej! fyra hundra, har jag hört.

KAVALJEREN.

Fyrahundra? Är det så? ... Nej, jag ber om förlåtelse.

EN GRANNE.

Det är verkligen fyrahundra, som fröken behagar säga.

KAVALJEREN.

Såå! ... Nå .. å ja! sak samma!
 ... Men här står jag och försummar
 mig! låt oss börja, om ni tillåter!

III.

I ANGLÄSEN.

SAMMA KAVALJER. (Fläktar med
 näsduken.)

Här är ofantligt varmt!

EN TREDJE DAM.

Ja, det är verkligen odrägligt.

KAVALJEREN.

Tycker ni om angläser?

DAMEN.

Jag kan icke neka dertill, jag tycker
 verkligen det är skada, att de så mycket
 blifvit aflagda ...

KAVALJEREN.

Ja, ofvan på supéen!

DAMEN.

Nå, ofvan på supéen! det säger sig
sjelf ...

KAVALJEREN.

Ja, det är ganska sannt, när man
rätt betänker saken; angläsen har med
sig någonting elegant, någonting, att jag
så må uttrycka mig, förnämt, någonting
... med ett ord sagdt, någonting ... je
ne sais quoi! och jag för min del älskar
denna dans ofantligt, nästan mer än
hvilken annan som heldst.

DAMEN.

Det har på sista tiderna kommit till
en mängd nya turer, som äro alldeles
scharmanta. Kan ni den der att krypa
under så här ...?

KAVALJEREN.

Oh, den är guddomlig!

DAMEN.

Jag har icke sett den förr än härom-
dagen på en maskradbal hos svägerskans.

KAVALJEREN.

Apråpå om maskradbal! Ernar ni
bevista herr Selinders *Bal musqué* —
masqué vill jag säga! om fredag? Den
blir i alla afseenden utsökt, fullkomligt
fashionable, endast den bättre och finare
societyen . . .

DAMEN.

Redan det att han annonserar den
på fransyska i tidningarna, lofvar verkli-
gen någonting ovanligare.

KAVALJEREN.

Det är likväl icke det enda, hvori
denna bal skall visa sig äkta fransysk
och parisisk. Det talas om att man
icke skall dansa der annat än fransäser,
att man vid byfféerna endast skall bli
serverad med fransysk konfekt och franskt

vin, måhända äfven franska bröd! att inga andra än fransyska handskar få inträde, och ...

DAMEN. (Myser.)

Spektakelmakare, som alltid skall vända bort ens ord!

KAVALJEREN.

Men alfvarsamt! Ni måste icke försumma att fara ditupp ... Nå, har ni varit på Maria kyrkogård och sett den så mycket omskrifna hunden Fidèle?

DAMEN.

Nej, men jag har just föresatt mig att en vacker dag enkom bege mig dit för att få se det underdjuret. Läste ni i går aftons de vackra verserna öfver hunden, som blifvit inskickade i Aftonbladet?

KAVALJEREN.

Jag såg dem endast som hastigast.

DAMEN.

Ni måste läsa dem ordentligt igenom,

det är verkligen rörande! ... O, den
arma Fidèle!

KAVALJEREN.

Han skall komma ut i litografi, har
jag hört sägas, och

DAMEN.

Se der, nu glömmer ni er figyré ...
Ha, ha, ha! Ni kom för sent!

KAVALJEREN.

Jag må just skratta sjelf. Ha, ha, ha!

(Hela sällskapet har roligt.)

VI.

DEN UNGA MANNEN I »VERKEN».

»HVAD går den unga mannen för bana?»

»Han är anställd i *verken*.»

Det är endast några veckor sedan den unga mannen kom hit från Upsala, der han, såsom det glunkas, med några äfventyr tagit sin kameral- eller hofrätts-examen. Han har genast skaffat sig en

skräddare, att förvandla hans så der litet på »liber studiosus» stötande garderob till en fullständig stockholmsk efter nyaste fason, han har köpt sig en ny hatt hos Söderströms vid Riddarhustorget — den gamla har blifvit qvarlemnad att förändras till en »chapeau bas» eller så kallad supéhatt — desslikes har han lagt sig till glasögon med blånade stålbågar.

Derpå har han gjort sina uppvaktningar hos blifvande höga förmän, ingifvit sina ansökningar om anställning, tagit de föreskrifna kollegiiprofven och aflagt eden. Den Augsburgiska bekännelsen äger en försvarare mer, konglig majestät en trogen tjenare till, och riket en ny embetsman.

Dagen efter det han tagit detta viktiga steg, har han varit bjuden på middag hos en släkting. Det är ett gammalt

ärbart och allvarsamt folk, som efter fordomdags sed äter sitt middagsmål allra-sednast klockan två och dricker sitt te klockan sex på slaget. Också stodo på vanlig tid nu som alltid de kostliga köttbullarna upplagda i karotten och inburna, och kaffepannan var påsatt i kökspisen. Men klockan slog redan kvarten öfver tu, och vår unga man i verken syntes icke till. Hon slog half tre, och gubben värden förlorade tålmodet; hon blef tre qvart, den gamle tog sig på förhand en efterlängtd aptitssup; hon slog fullt, kära farbror såg på sitt byxsäcks-ur, för att kontrollera tornklockorna och öfvertyga sig att de icke blifvit galna i hufvudet, hvarpå han, utan att säga ett ord, tog sitt parti och knäppte händerna för att läsa till bords. I detta kritiska ögonblick tog äntligen den unga mannen i dörren.

»Hvad tänker du på, din sölkolf? är detta att komma till middag hos gammalt folk?»

»Dyrbaraste farbror! dyrbaraste tant! jag är ledsen öfver all beskrifning; men det var mig omöjligt att komma ifrån verket förr; *vi hade session.*»

Den unga mannen bar under armen en stor rulle rent papper. Och han tog upp silkesnäduken, för att torka sin panna; så hade han sprungit!

Klockan inemot tio om morgonen har den unga embetsmannen för det mesta gjort sin toalett och begifver sig ut. Innan han går upp åt Riddarholmen, der han gemenligen har sitt *embetsrum*, intager han på någon kafé, såsom De la Croix' i Basaren eller Winters vid Riddarhustorget, sin frukost, bestående af kaffe med en »windbeutel» eller med smör och bröd.

Uppkommen i verket, klifver han genom förmaket med buller och bång, nickar nådigt åt vaktmästarne, som stå der och hänga, rycker med en förnäm häftighet ut breffådan, för att se efter om der finnes något bref till honom, sätter hatten på klädhängaren och slår sig derefter ned vid en pulpet, för att formera upp ett halft dussin pennor, öfva sig i sin namnteckning på ett ark konseptpapper eller det underliggande gråpapperet, prata om dagens anekdoter med de kära kamraterna, kanske, om han är för tillfället riktigt fallen för flit, göra sin enskilda korrespondans, samt slutligen noggrannt genomgå Dagbladets annonser, dem han här och der kommenterar med en qvick och sinnrik anmärkning; ty den unga mannen i verken är, om man så vill, qvick och sinnrik.

På sådant sätt lyckas han, om än stundom litet tråkigt, fördrifva sin förmiddag tills klockan går på inemot tre. Hans höga förmän bryta då upp, och han med. Om ni någon gång vid denna tid har edra steg åt Norrbro, skall ni säkert uti det vanliga stimmet af presidenter, byråschefer, råder, upptäcka honom med sin pappersrulla under armen och en beschäftigt viktig min, som om han allra minst vore expeditions-sekreter och härold vid Kongl. Maj:ts Orden. Den unga mannen skulle icke för allt i världen vilja en enda gång låta gå förlorad den utmärkelsen, att på detta sätt offentligen få synas åtminstone i samma vefva med de reputerliga »gubbarne», och det är verkligen med en beundransvärd försakelse, han sedan håller till godo sin för omaket kallnade middag hos Ryswijks eller på »Hôtel Royal».

Efter intaget kaffe med tillhörande en liten »topas» — han har sjelf uppfunnit detta nya slags toddy och gifvit det namn — begifver han sig hem, för att hvila efter dagens mödor. Det dröjer icke länge, förrän några kamrater anlända och ett vederqvickande spelparti är i full gång. Är det sommar, äter den unga mannen middag ute på Djurgården på »Blå Porten»; han och en tjugo, tretio andra unga män i verken hafva der någorstädes i grannskapet hyrt en lokal till en sommarklubb, för att förena nöjet af »kortens brokigt glada lek» med behagen af landtlifvet. Man tappar sina penningar så angenämt vid foglarnas sång från kastanjerna utanför fönstret, den svalkande landtluften modererar så helsamt spelets hetta, sjelfva passionen förädlas af idyllen.

Utom den oundgängliga möbeln spelbordet har den unga mannen i verken hemma hos sig ett stort svartmåladt skrifbord, med grönt kläde öfver skifvan; en mängd rent papper, som han släpat hem med sig tid efter annan från embetsrummet, ligger här utbreddt jemte några allmänna författningar, lag- och kameralböcker, hvarförutan märkas en ljusstake med skärm, en almanacka, vidöppet utslagen på magen, samt ett nystan gult och blått tvinnadt silke, till genomdragande af handlingar. Allt detta ser ogement embetsmannamessigt ut och uppfyller en med en viss respekt, när man träder in öfver tröskeln.

Utå på dörren har han anslagit ett visitkort, så lydande: »N. N. N., vice härads höfding», »N. N. N., i Kongl. Svea Hofrätt», »N. N. N., i Kongl. Maj:ts

Kansli», eller något dylikt, »träffas hemma alla förmiddagar från klockan 8 till 10.»

Jag nämnde, att den unga mannen i verken läser tidningar. Man måste likväl noga akta sig att härunder inbegripa några liberala blad, vare sig än de mest beskedliga och undfallande. Aftonbladet kallar han, efter en hög auktoritet: »le détestable», och han rynkar på näsan åt Dagligt Allehanda. Deremot finner han Statstidningen intressant och Svenska Biet qvickt, samt är en af de tre prenumeranterna på Folkbladet. Och när han uppe i verket kommer öfver någon nummer af Minerva, der det talats om »Notenii guldbyxor» och »Storhertigen vid Lilla Nygatan», går han omkring och läser upp det snillrika skämtet för alla menniskor, och skrattar dervid

för hvarje gång med en högljuddhet, hvars lojåtet de höga förmännen säkerligen skola veta att belöna framåt »ljuspennings»- eller gratifikations-tiden, så framt annars någon rättvisa finnes i denna världen.

Han hyser sammalunda ett otroligt förakt för de frisinnade representanterna af bondeståndet, och kallar dem alltid med en förbålt satirisk min för »våra stora statsmän», »våra ministrar». Om Anckarsvärd och Petré har han från »tillförlitlig källa» enskildta förhållanden att berätta, som kunna resa håret på ens hufvud.

Det hör till hans äregirigheter, att få, som härold vid utblåsandet och afblåsandet af våra riksdagar, visa sin riddersliga skicklighet i att sitta till häst, samt derefter bli trakterad på hofvet med

surt vin och kalla lemningar från den stora taffeln.

Den unga mannen i verken är i allmänhet en ifrig besökare af baler och andra offentliga nöjen. Han tillställer gerna sjelf en gång om vintern ett slädparti för de familjer, i hvilkas hus han umgås och der det finnes vackra och rika döttrar. Han är känd af hyrkuskar och fodermarskar och tar på räkning hos dem.

Han har tre grader i orden Par Bricole och är bror med presidenten Westerstrand, dess glada stormästare.

På detta sätt roar han sig, spelar kort, sjunger Bellman, svär öfver de liberala, formerar förnäma bekantskaper ute i världen, och formerar pennor uppe i verket, till dess han, snart sagdt utan att veta hur, ett, tu, tre, ser sig en

man i staten, med titel för sitt namn och stjerna på bröstet, af medborgares förtroende invald i direktioner och nämnder, ledamot för tre riksdaler banko om året i Bibelsällskapet och Sällskapet Pro Patria.

Det gifves visserligen undantag från den allmänna typen; det finnes unga män i verken, som träla och arbeta i stället för att springa på uppvaktningar och fladdra på picknicker, som söka en själfständig bildning i stället för att som papegojor pladdra efter de kraschanerades sjargong. Men de äro bisarrt folk, som ha sitt hufvud för sig och knappast förtjena omnämnas. Också få de merändels hvarken plats i staten eller rum bland Bibelsällskapets ledamöter så fort som de andra. Detta grundar sig på den så naturliga fysiska lagen, att

en seglare, ju mer han har inom-
bords, desto lättare skall bli ombun-
nen af den endast barlastade spel-
jakten.

VII.

EN LUSTRESA.

»Hvad har ni för er i morgon?»

»I morgon? ... Ah, det är ju söndag igen! Dessa söndagar taga lifvet af oss, arma Stockholmsbor Ja, något måste man hitta på, säg sjelf!»

»Har ni ännu varit ute med någon ångbåt i sommar?»

»Nej.»

»Skulle man i morgon kanske göra en liten lustresa?»

»Hvart gå de då allt, våra kära ångbåtar? Har ni sett i Dagbladet?»

»Jag har det här; låtom oss studera!»

Och man sätter sig att med kritisk noggrannhet genomgå hela denna långa spalt, ni vet, med de många små artistiska stereotyperna, föreställande ångbåtar med tjock, hvirflande rök och med suntält öfver akterdäcket

»Till Drottningholm? Men dess långa alléer, dess tomma fågelhus, de näslösa och enhändta statyerna i filosofernas lund och de söndriga japanska blomvaserna uppe vid Kina, äro ju allt saker, som man kan utantill! . . . Nåväl, till Skokloster, för att beundra dess konstskatter, såsom till exempel det ovär-

derliga par glaséhandskar, som sar Nikolaus af Ryssland vid sitt besök härstädes begagnade för sina högstegna kejsersliga händer vid en revy å Ladugårdsgärdet, eller det icke mindre dyrbara blyertsstift, som den unga storfursten nyttjade för sina annotationer under vandringen genom Skoklosters märkvärdiga salar, och hvilka begge souvenirer herr greve Magnus Brahe lyckades enkom erhålla för de rika samlingarna på detta slott!»

»Jag har redan en gång beundrat dem.»

»Än till Rydboholm? Hvad säger ni derom? Den stora eken, som Gustaf den förste sjelf planterat . . . »

»Äfvenledes känd! . . . Vidare i texten!»

»Till Gripsholm och Mariefred! . . . »

»Håll! Om man skulle fara till Gripsholm?»

»Ja men, hvarför icke?»

»Sagdt och gjordt! Vi resa till Gripsholm; man ger sig åstad om morgonen och kommer igen på qvällen. Det är ett vackert ställe och en vacker väg. Godt!»

. Dagen derpå infinner sig sällskapet samvetsgrannt vid Riddarholmshamnen en halftimma före ångbåtens afgångstid, damerna i linongsklädningar, sidenhattar och små ombreller, kavaljererna i tygkängor och bombasinsbonsjurer. Medan man står och väntar, ser man på himmelen. Några misstankar af moln uppstiga på horisonten.

»Det skall väl icke bli regn i dag?» säger den ena.

»I sådant fall vore vi samtligen rätt

illa ekiperade!» tillägger en annan, förgäfvets sökande att upptäcka någon öfverrock eller paraply i hela sällskapet.

»Bah!» mellankommer en tredje tröstande; — »regn i dag? det der är endast några torkmoln. Barometern står på stadig väderlek och jag har dessutom ett alldeles ofelbart märke på spindlarna, när de spinna på ett visst sätt.»

I detsamma ringer skeppsklockan. Man beger sig ombord. Skofflarna börja röra sig, kaptenen står på hjulhuset och skriker sina hesa order till besättningen, fartyget backar ut från land; lustresan begynnes.

Fruentimmerna maka sig tillsammans på de sparsamma bänkarna uppe på akterdäcket. Herrarna stå med artigt krökta ryggar bredvid och framföre och underhålla konversationen. Man far förbi

Kungsholmen, hvars stora garnisons-sjukhus kritiseras, man finner längre fram det lilla Smedsudden ganska täckt, men alltför blåsigt, man undrar hvad meningen är med det der fruktansvärda batteriet på Marieberg, man anför en vers ur Bellman vid passerandet af Essingen, man beundrar de olika ställena äfven på motsatta stranden, man går om en fattig skuta, hvaråt ganska mycket skrattas, man lemnar likaledes efter sig en liten segelslup, som oskyldigt kommer i kölvattnet och börjar hoppa upp och ner på ett fanders sätt, hvaråt man skrattar ännu tio gånger värre, och man nästan inbillar sig således för en stund, att man verkligen har roligt.

Men vid Kungshatt händer redan en händelse, och en rätt förarglig på köpet. En ung herre håller just på att för en

vördnadsvärd tant berätta den gamla traditionen, som han läst på vers i Nican-
ders »Runor», om kungen, som här mi-
ste sin hatt, då han med häst och allt
hoppade ner i sjön, och den goda frun
tittar dervid rakt upp i vädret, för att
se stängen med den söndriga hatten der-
uppe öfver granskogen på det höga ber-
get, då en regndroppa faller med fart
ner midt på hennes näsa. »Hvad nu!
det regnar! oh, min gud, det regnar! ...
På min ära, jag har sjelf känt det.»

Allmän villervalla. Den ena ser gan-
ska tydligt, hur det faller den ena stora
droppen efter den andra, den andra för-
säkrar, att det endast är ånga från skor-
stenen, och herren med spindel- obser-
vationerna vill taga på sig, att någon
nederbörd är på fyra och tjugo timmar
rent af omöjlig, ty »gamla märken slå

icke felt.» Imedlertid spännas hastigt alla små parasolletter upp; somliga damer breda en näsduk öfver hatten; de mest förskräckta skynda att intaga en trygg plats nere i salongen.

Opartiskt taladt, är saken den, att det verkligen, tvärtemot de säkraste märken, regnar en smula, men man vill hoppas att det endast är ett löst infall, ett litet raljeri, och att det skall genast åter klarna upp. Det gemenaste är, att det på samma gång börjat blåsa en kall nordanvind, som på de öppna fjärdarna låter dubbelt obehagligt känna sig. Den fördömda nordanvinden förföljer oss också i vårt arma land! I afvaktan på solskenet krypa de sköna alltså småningom ner i hyttorna och salongen, den ena efter den andra, och karlarna begifva sig ner i den så kallade matsalen, för att få

en biffstek och ett glas porter till frukost.

Som sagdt är, man beställer sig en biffstek med förlorade ägg. Det dröjer en kvart innan den blir serverad. Som den är af litet seg beskaffenhet, åtgår en annan kvart att få den till lifs. Derpå dricker man ganska makligt sin halfbutelj porter, sitter ännu en stund och studerar på matsedeln, håller vidare en utförlig konversation med skänkjungfrun rörande liqviden, och ger sig på köpet god tid att peta sig i tänderna med ett stycke skrispenna. Äntligen är man redo att stiga upp på däck. Det kan icke fela, att det åter måtte vara klart och vackert.

»Hvad är det nu för väder deruppe?» frågar man en passascherare, som i det samma kommer nerklättrandes för den branta trappan.

»Ruskigt som bara fan! Det mulnar till allt mer och mer.»

»Regera sådant klimat! Då kan jag ju ännu så gerna vänta en stund härnere Nåväl, en portion till, lilla vän! Låt mig se hvad det skall bli!»

Man slår sig åter ner med matsedeln för sig. Man tar sig litet kalfstek med tillhörande grönsalad, den man, endast för att tänja ut på tiden, gör sig möda att efter konstens regler tillröra både länge och väl. Men någon sol synes icke utaf; och under denna fåfänga väntan har man slutligen det röda Grips-holms slott framför sig.

Den vidtfrejdade staden Mariefred är en mycket artig stad. Gemenligen är den nere på bron för att taga emot en. Man vandrar upp mellan tvenne rader människor, likt en konung mellan sina

hyllande och förvånade undersåter, men skyndar ganska oartigt endast tvärs igenom staden, för att ofördröjligen besöka det straxt utanför sista ladan belägna Gripsholm.

Ute på borggården beundrar man de båda enorma ryska kanonerna, »galten och suggan», såsom de vanligen kallas. Derpå föres man af en vaktmästare genom den gamla borgen från rum till rum, från våning till våning; man tar åtskilliga hundra porträtter i hastigt ögonsigte, man beser den simpla säng, hvari Sigismund föddes, man hastar från Gustaf den tredjes spegelklädda teater till den olycklige Erik den fjortondes rysliga fängelsehåla, och när man kommer åter ut i friska luften, är man alldeles förvirrad af allt hvad man på de korta ögonblicken skådat, man har ondt

i nacken för allt hvad man gått och kikat uppåt väggarna och man är trött i benen för alla trappor man sprungit upp och ner, så att man nästan vill falla omkull.

Man äter på stadens värdshus en mycket arkadisk, men något ankommen middag, och hinner knappt tömma en väl behöflig kopp kaffe på maten, då ångbåten skjuter sitt anmaningskott. Klockan är en kvart före fyra, och man skall åter till sjös.

Men besynnerliga saker hafva inträffat under det herrskaperna sutit till bords och ätit bask spenat. Förmiddagsblåsten har vuxit till storm, och de glesa strömolnsdropparna ha förvandlats till ett stridt hällregn, jag tror nästan skoftals blandadt med litet hagel. Det är med knappaste nöd man ser sig god att en-

dast komma ner det lilla stycket väg till fartyget. Ty man skulle tro att hela världen denna morgon sett spindlarna spinna »på ett visst sätt», det finns bland samtliga passascherarne ingen enda, som har att erbjuda en paraply, ännu mindre någon, som försett sig med öfverplagg. Det blir i stället att springa allt hvad tyget håller! eller säg mig annat råd!

Ni skulle fem minuter sednare se hvilket elände, hvilken jemmer under däck på den hederliga och värda ånggalejan! Ni skulle till exempel stjälta er till ett ögonkast in i damernas lilla trånga salong, ni skulle se hur ovädret sköflat denna lefvande blomstergård, som i morgse från Riddarholmens brygga ambarkerades så frisk och så parant! ni skulle se hvilka bedröfliga fysionomier,

hvilka omenskligt tilltygade toaletter! Dessa genomblötta fotbeklädnader, dessa drypande och urfärgade schalar, dessa slökande hattar, dessa urfallna och platta lockar! Och dertill omöjligheten att i denna trängsel det ringaste laga om sig, att skaka af sig litet, att ens röra en arm eller ett ben!

Det står för öfrigt alldeles icke bättre till i de kyffen och vrår, der karlarna, våta ifrån topp till tå, packat sig tillsammans som sillar, för att finna åtminstone tak öfver hufvudet i sin svåra anfäktelse. Trefaldt lycklige de som kommit först! de ha åtminstone fått en plats att sitta; de öfriga hafva för ögonen det föga hugnande perspektivet att fyra, fem timmar nödgas stå på sina fattiga ben i en trappgång eller i en dörr, utan så mycket som ett ögonblicks hvila, en ut-

sigt, såmycket mera melankolisk, som regnet redan börjat från däckets spatsera ner på salongsgolven! Man håller sig rask så länge man kan, man skämtar, man är humoristisk, man är qvick; men den allmänna olusten tar på sidstone öfverhand, och man börjar af otålighet mumla i skägget allahanda slags mer eller mindre pittoreska svordomar, som i jemnt crescendo öfvergå till verkliga åskor, besvarade af ett sympatiskt eko från alla olika vinklar och gömställen af fartyget. Någon vågar sig då och då för ett ögonblick upp på däck, men tackar gud att kunna komma ner igen med hatten i behåll och utan att ha fått sig en förkylning på nacken. Kaptenen går sjelf deruppe i sjöstöflar, macintosh-kappa och en »sydvest» af skinn, nerdragen öfver öronen.

Men liksom eländet icke vore stort nog förut, skall Neptunus äfven blanda sig litet i saken, jemte de båda förra förarglighetsmakarna Boreas och Jupiter Pluvius. Man har kommit ut på Björkfjärden, denna famösa sötvattens-osean, som utgör Mälarskutornas förtviflan och alla vackra ångbåts-farerskors hemliga fruktan äfven vid det stillaste väder. Vågorna hoppa här nu högt öfver förstäfven och spotta de små signalkanonerna midt i gapet. Fartyget börjar ganska kännbart göra en och annan kapriol upp och ner, en och annan dansant svängning till styrbord och babord. Dörren slår upp från damsalongen, några dödsbleka intressanta varelser störta ut. »Frisk luft!» skriker den ena; »vatten!» skriker den andra. Tio artiga kavaljerer skynda till att hemta en karafin från re-

staurationen i andra ändan af fartyget. Stoj och trängsel i trapporna! Den ena snafvar vid krängningarna och faller omkull på den andra; man blir trampad på tårna. Slutligen får man af kaptenen och styrmannen låna ett par kavajer åt några de sjukaste damerna, man sveper in dem häri och leder dem upp på däck; man har härvid den ljufva lotten, att sjelf helt tunnklädd få sitta i blåsten och regnet och pyssla om de sköna med sina omsorger och sina trösteord, hvilket onekligen är någonting ganska romaneskt och ridderligt, ehuru man måste medge det skulle falla sig litet lämpligare, om man händelsevis hade att bestå denna ridderlighet en syrtut och ett par galoscher till förekommande af snufva och revmatism.

Med mycken möda och besvärlighet

är äntligen den stora fjärden passerad, fartyget skjuter genom Bockholmssundet in i lugnare farvatten. Den kritiska be- lägenheten ombord är likväl icke dermed stort förändrad. Obehaget ökas snarare för hvarje stund genom den inbrytande skymningen och ett förfärligt skrål af en liten honett samling bacchanaliska ung- herrar, som lyckats göra sig till herrar af salongen och på grund af den be- kanta principen:

»Här i jordens jemmerdal
funnes bara sorg och qual,
utan drufvans safter!»

derstädes lägrat sig kring en kolossal bål, hvares upplifvande verkan yttrar sig i de mest fria harmonier, de mest fan- tastiska skålar och ett vandaliskt sönder- smattrande af glas och fönster. O, nu- tidens dithyramber!

Omsider har man nu åter Riddarholmen framför sig. Den vanliga signalen genljugar i Skinnarviksbergen; »stopp maschinen!» fartyget stöter mot land. Man letar fram sin biljett, sätter hatten fastare på hufvudet, för att icke riskera få den bortblåst i första vindfång, och beger sig i land.

»Jag beklagar att herrskapet haft så ledsamt väder!» yttrar den menniskoälskande skeppskaptenen, som står vid landgången och inhemtar biljetterna.

»Skadar inte, herr kapten! Mjukaste tjenare!»

Man fraktar sig hemåt så godt man kan; genomblöt, genomkyld, förstörd, det är sannt, men man har fördrifvit sin söndag

Nästa söndag är man färdig igen, och man gör då en lustresa till, hvad

skall jag säga? Till Rosersberg
eller Tullgarn. Ty hvem finner icke
att man omöjligen kan lefva utan lust-
resor?

VIII.

FÖRSTA MAJ.

ÄFVEN detta nöje har på de sista tiderna, liksom våra flesta öfriga offentliga förlustelser under bar himmel, i märkbar mån aftagit, och man skall rätt-
nu, i stället för att göra dess porträtt, nödgas skriva dess memoarer. De präktiga ekipascherna blifva allt färre vid promenaden, det aristokratiska tvåspannet

har nästan helt och hållet försvunnit derifrån, spannridaren med sin runda mössa och sina kragstöflar är så godt som en tradition, några uppfejade och renborstade hyrlandåer äro numera de, som vid tillfället göra »les honneurs», och i stället för den mängd nya högvälborna livréer, det ena rikare än det andra, som tillföre denna dag sågos briljera på kuskbockar och baksäten, får ögat nöja sig med hyrkuskarnas eviga ljusgula kapprockar och deras smala guldgalon om hatten.

Säg mig, hvaraf kommer detta? Skall man häri se en verkan af den nivellerande tidsandan, som låtit en jemn men anständig medelmåtta efterträda den förra braskande superioriteten hos några få, en välbehållen borgerlighet aflösa det patrisiska slöseriet? Jag tror det icke.

Men lyxen på dessa högsta höjder har vändt sig åt ett annat håll eller i allmänhet mera slutit sig inom de fyra väggarna; första maj har kommit ur moden, hör icke mera till stora tonen så som förr. Det är ett plagg, som den förnäma världen redan kasserat såsom gammalt, och som medelklassen kanske, sedan den slitit derpå ännu några år, skall i sin ordning kasta för kreti och pleti, för att slutligen som bara trasor läggas bland soporna. Och vi skola icke mer hafva någon första-maj-fest.

Det är likväl skada! Jag vet i sanning ingen mera älskvärdt poetisk anledning till en allmän folkförlostelse, en högtid för ung och gammal, hög och låg, rik och fattig om hvarandra, än den som skapat vår första maj. Hur naturligt är det icke att vi, efter åter en mer

eller mindre tråkigt genomlefvad vinter, fira den återvändande våren, med dess första sångfoglar, dess första fjärlar, dess första blommor på marken, dess första löf på qvisten, dess första blåa himlar och varma solskenstimmar, dess alla glada dikter, dess alla gyldene löften! och hur kunna vi enklare göra det än genom att på en aftonstund slå bekymren och bestyren bort och från stadens instängda och qvafva gator tåga festligt ut bland den friska grönskan på backar och fält, för att med en enda känsla, som för ögonblicket förbinder alla, bringa vår helsning åt de landtliga nymferna och, om ni så vill på köpet, dricka vestanvindens skål i ett godt lag! Första-maj-festen är en af de få ännu återstående reminisenserna af denna nordbons underbara elegiska kärlek till naturen och trånad efter sommarluft och

blommor, som uttalar sig så rörande redan i våra gamla folkvisor, men som i våra dagar, synnerligast genom det förkonstlade stadslifvets allt vidsträcktare inverkan, synes mer och mer undertryckas och bortblandas.

Vill ni i några helt få och enkla drag ha en bild af första maj, sådan den firas nu för tiden, så ritar jag med pennan upp för er en lång rad med hus, hvarmed menas Storgatan eller Nybrobacken, vidare hela vägen fönster vid fönster tre våningar öfver hvarandra, vidöppna och öfverfyllda med en oredig massa, som jag endast på fri hand prickar dit, men som skall föreställa eleganta damer i rosenröda sidenhattar med blommor öfver och under, med lorgnetten för ögat och en apelsin i handen, och i bakgrunden kavaljerer på tå, äf-

landes att med utdragna teaterkikare äfven få en liten förstulen öfversigt af hvad som passerar på gatan. Det är dessa af nyfikna människor upptagna fönsterluster vid Storgatan, till mesta delen hyrda för qvällen för rätt dryg afgift, som numera utgöra det egentliga första-maj-nöjet; det är här den festliga dagens gudinna har slagit upp sitt tempel, sedan man ledsnade vid Djurgården och fann det beqvämare att sitta under tak och äta apelsin än att i sin kalesch dricka det torra vägdammet på Slätten eller uppe vid Rosendal; det är här den hufvudsakliga lyxen för dagen packar sig tillsammans, här de modernaste och rikaste toaletterna sitta och svettas, de mest myskerade näsdukarna hvifta svalka åt kinden; det är här man finner dessa den första maj tillhöriga, utaf artiga ungarlar

tillställda, små eleganta fruntimmersrummel, der man »dricker merg i benen» i limonad och mandelmjök. Skådespelet ute på gatan af åkande, ridande, gående, som begifva sig till eller från Djurgården, är åter ofta ganska knapphändigt och företer föga intressant eller egentligen anmärkningsvärdt, och sålunda har det med tiden, som vänder upp och ner på allting, kommit derhän, att i stället för det beskedligt folk fordom begagnade sina fönster sjelfva för att bekika och granska en oändlig fil af lysande ekipascher med siratliga grefvinnor, dyrbara grossörsfruar, ståtliga, broderade diplomater, det beskedliga folket rättnu, rymmande sitt eget hus från botten upp till takåsen, vandrar helt vackert utanför på gatan, för att derifrån beskåda den förnäma världen från Drottninggatan, som

behagat komma att för qvällen visa sig i parad deruppe under deras, det beskedliga folkets, låga tak.

Visserligen kan det hända att det är utomordentligt vackert väder, att solen skiner varmare än den gjort på flera veckor, att en angenäm sunnavind blåser från Södermalm och Hornskroken, och den och den stora damen säger då till sin man: »Skulle vi kanske ändå göra en liten tur åt Djurgården? Vi kunna ju taga barnen med oss, de behöfva frisk luft! Hvar är Anderson, att han kunde säga till kusken att spanna för?» En och annan finnes dessutom kvar, som af gammal vana gör en påhälsning på Slätten denna dag, och hos andra är åter fåfängan för stark för att icke begagna detta gynnsamma tillfälle att visa i all dess glans en kalesch efter

ny fason, en gigg af mer än vanligt spenslig elegans, ett par hästar af utvald ras. Läger man härtill allt hvad Brunkeberg, Rådstugugränden och torget vid Röda Bodarna alltid denna dag släppa ut af mer eller mindre passabla ekipascher, från droschkan och åkarschäsen till herr Blancks blanka landåer, så blir deraf ändå för en halftimma eller timma ett visst lif på gatorna, en rörlighet och brokighet, som på sjelfva Djurgården ytterligare ökas af de mer eller mindre sadelfasta ryttare i lysande uniformer, hvilka efter de för dagen vanliga officersmiddagarna en corps på Blå Porten eller Franska Vårdshuset, flyga med en till hälften martialisk, till hälften bacchanalisk manhaftighet kors och tvärs, fram och åter, bland de gående och åkande, för att skaka ner sin gastronomiska väl-

måga och reda sina litet dunstblåa champagne-fantasier. Ändtligen ses några vagnar med spann och med löpare bakpå svänga in om Runstycksgrinden, det är någon af de kungliga; förridaren ropar åt fotgångare och ekipascher på vägen att ge rum, alla skola maka åt sig, några käringar hålla på att komma in mellan hästfötterna, ett par barn tumla ner i diket, ett par vagnar köra fast, det blir en allmän villervalla och trängsel, uppståndelsen är bragt till sin höjd och det ser för ett ögonblick ut som första maj verkligen ännu vore lifligheten och och den muntra folkyran sjelf; jag säger likväl visligen: för ett ögonblick, ty innan ni vet ordet af, hafva de kungliga redan passerat, den tillfälliga oordningen reder sig bakefter dem utan allsköns bryderi, de vandrande få åter godt

rum på vägen och filen af vagnarna blir gles som förut.

För öfrigt må man likväl icke föreställa sig, att de Djurgårdsbesökande icke, så framt väderleken är någorlunda hjälplig, äro tillräckligt många för att fylla allt hvad på stället finnes af värdshus, kaféer, dryckesstugor, för att äta upp herrar Klingbergs och Pierres alla smörgåsar, tömma herrar Davidssons, Carlmarks och Pohls alla punsch- och bischoffsbålar, dricka upp allt det delikata kaffe och förtära alla de kalla ägg, de mustiga vofflor och strufvor, som öfverallt i backarna tillhandahållas vid dessa otaliga portativa restaurationer, uppslagna för tillfället af omtänksamma madamer med välförsedda korgar och allahanda innehållsrika buteljer. Det finnes stora klasser af godt och aktningsvärdt folk

från den unga embetsmannen och den yngsta sonen af Mercurius till skoflickaren och den extraordinarie vaktmästaren, som hvarken ha hästar eller vagn, men för hvilka första maj med dess libationer eger en mera oemotståndlig lockelse och promenaden till Djurgården en egen karakter af häfdgammal vallfärd, den man icke med godt samvete skulle kunna försumma. Men äfven detta är egentligen blott en slendrian, som går mekaniskt sin innötta gång, och saknaden af denna verkliga inspiration, denna elektriserande inre impuls, som utmärker ett folknöje i verklig betydelse, i stor skala, låter icke därför mindre förnimma sig. Det är icke en frisk och sjelfständig entusiasm, det är en gammal vana. Se der allt!

IX.

EN KUNGLIG HÖFPREDIKANT.

JAG har känt den värda gudsmannen N. N. såsom ännu en ganska passlig karl och icke så mycket värd som en gammal brandvakt.

Det var i den förargliga staden Upsala, der man i sin ungdom är dömd att utstå så många perser! Jag råkade just komma att bo några terminer i sam-

ma »studentkasern» med denna N. N., derunder jag hade rikt tillfälle att titta min goda man bakom korten.

Jag skulle sålunda kunna berätta åtskilliga både rätt ömkliga och löjliga historier från hans akademiska bana, jag skulle bland annat kunna tända ett litet ljus i det mystiska dunkel, hvaraf rätta förhållandet med hans profskrifning inför filosofiska fakulteten varit undanskymdt, jag skulle kunna upplysa hvem det var som författade hans seminarie-predikningar för en sexa och ett glas punsch stycket, — gubben Ödmann lefde ändå den tiden ännu, och han var minsann allt en kinkig karl, der han låg dag ut och dag in under lakan och täcke och granskade sina seminaristers arbeten, med papperet hvilande mot det uppkastade knät! — jag skulle vidare kunna förmåla

hurusom han, oaktadt hvad allt han svet-
tats och pluggat med sina tio Davids
psalmer på hebreiska, »Aschrä haisch
aschär lo halak» etc. samt sitt grekiska
evangelium i Nya Testamentet, med all
sannolikhet varit förlorad i den slutliga
prestexamen, så framt han icke i en-
skilda rekommendationer från hemorten
egt en lycklig talisman till vinnande af
de vördige fädernes öfverseende. San-
ningen att säga, har jag aldrig i min
lifstid funnit någon ung man, af natu-
ren mindre fallen för lärdom, än min
vän N. N.; deremot var han en grundlig
tobaksrökare och besatt en alldeles utom-
ordentlig talang i smörgås-ätande, en
talang, den han också hela dagarna öf-
vade vid sin från hemmet medförda smör-
bytta och knäckebrödstunna.

Samma dag han gjort ifrån sig prest-

examen, ställde han till ett dundrande kalas uppe på sin kammare. De gudliga böckerna måste i hast retirera från det stora uppslagna arbetsbordet och en rökande punschbål intog deras plats; det var en glädje högt i tak, som slutade dermed att den nye Zions väktare helt beskedligt tumlade omkull på den gamla skinnsoffan och insomnade midt i en harang.

Några dagar sednare blef han vederbörligen prestvigd inför högaltaret i Upsala domkyrka, hvarpå han packade in sitt bagasch, köpte en biljett på det gamla ångfartyget Upsala, tog ett ömt farväl af kasernens städerska och skänkte henne sin presterliga välsignelse, samt begaf sig af till Stockholm, för att med besked börja arbeta i Herrans vingård..

.....

Jag återfann honom härstädes först efter ett par år. Han var då välbeställd komministersadjunkt samt förtjenade sitt bröd med att uti åtskilliga flickpensioner ingjuta katekesens heliga ande i små menlösa frökenhertan och värfva välborna gudsenglar för himmelriket. Han hade dessutom redan genom sin medfödda ljudliga och klara stämma, samt en viss oförskräckt pathos, lyckats ådraga sig för sina aftonsångspredikningar en mängd fromma bodmamsellers och hushållerskors uppmärksamhet, och hade af sjelfva doktorn och kyrkoherden i församlingen blifvit uppmuntrad att försöka sig på äfven den anspråksfullare högmäsovältalighetens bana.

Jag gjorde honom vid tillfälle ett besök. Det första som slog mitt öga vid inträdandet, var en gitarr, hvilande i ena

soffhörnet; jag tog ett steg tillbaka, troende mig af misstag ha kommit in till en löjtnant. Men det var ganska riktigt N. N:s välbekanta fysionomi, som vände sig tillbaka mot mig ifrån skrifbordet, — jag har för öfrigt ett särskildt märke på den fysionomien. — N. N. bad mig sitta ner och taga en pipa. Det var en ganska vacker sjöskumspipa med silfverbeslag.

»Du har rekryterat din pipsamling, ser jag!» yttrade jag, beundrande på alla sidor den präktiga pjesen.

»Ack, det är en present, du, af baron F . . . s! Jag fick den till julen; de ha en liten fröken i pensionen, der jag läser Du känner inte baron F s?»

»Nej men!»

»Hvilket förträffligt folk, hvilken god friherrinna!»

Jag tände min friherrliga pipa och satte mig.

»Hör på! — frågade jag, — spelar du gitarr? Jag minnes icke att du idkade denna konst i Upsala»

»Nej, jag har här börjat på litet dermed; det är ett så nätt tidsfördrif»

Jag påminte mig att Luther blåste flöjt på lediga stunder; han sjelf skulle kanske, om han lefvat i våra dagar, i stället ha klinkat gitarr!

Jag kastade en blick öfver skrifbordet.

»Nå, du håller väl icke ännu på med din »Aschra haisch aschär»?» frågade jag skämtsamt och lyftade i detsamma på en liten upp- och nedstjelpt aflång bok. »Aha? jag tror du sitter och kopierar

noter? För det Dillnerska psalmodikon, förmodar jag?»

»Nej, det är några små kvartetter, jag skrifver af. Det är så roligt att ha, i fall det förekommer att sjunga litet i ett sällskap. Justitierådet B....s, hos hvilka jag mycket umgås, ha gerna musik hos sig, och i morgon är det just en liten tillställning på en namnsdag hos öfverstelöjtnant L....s, der vi skola sjunga litet, några sångare.»

»Du har en ypperlig röst, jag kommer ihåg det.»

»Åh, den är tvertom ganska medelmåttig, men man sjunger utan anspråk i enskilda bekanta kretsar; det är ändå litet att både roa sig sjelf och andra med, en ledig aftonstund.....»

.....

.....

Jag fick sednare höra ute i staden att N. N. var en af pelarna i »Harmomoniska Sällskapet», att han sjungit solo på en soaré hos den och den excellensen, samt att Hennes Majestät Drottningen dervid i egen person täckts fråga värdinnan: »Quel est ce jeune homme, cet ecclesiastique? Il a de la voix, celui-là?»

»Men, min gud! — tänkte jag för mig sjelf, hvarföre har då vännen N. N. icke snarare gifvit sig in vid teatern, än att bråka sönder sin hjerna med »Theologia dogmatica» och konung Davids botpsalmer?»

En påföljande sommar gjorde N. N. tjenst som predikant vid en af våra mest och förnämast besökta brunnar. Ryktet förmäler, att fruntimmerna i synnerhet funnit honom derstädes ofantligt intressant.

Om morgnarna läste han böner för dem, så korta de någonsin ville, om qvällarna undfägnade han dem med Lindblads visor ända in till midnatten. Han lyckades vid samma brunn genom sitt lediga sätt att vara, sina silkeslena fasoner och sin honingsljufva stämma vinna mycken nåd inför en viss gammal högvälboren dam, hvars ekipasch man om vintrarna i Stockholm är van att alla söndagseftermiddagar se utanför ett visst mycket andäktigt hus vid Lilla Trädgårdsgatan. Detta förträffliga fruntimmer har dessutom en bror, hvars en svåger har en kusin, hvilken såsom patronus har bortgiftningsrätt till ett ganska godt pastorat i en af Sveriges bördigaste provinser. Detta är en förträfflighet för sig, när alla förträffligheter komma tillsammans.

Jag hade icke vidare följt med N. N:s

framsteg på den presterliga tjestemanna-
banan, och jag visste knappast mer om
honom än att han en gång hållit bön i
Missionssällskapet, dervid sjelfvaste gub-
ben Rosenblad, exsellensen, lärer skakat
hans hand, samt att han inlemnad en
predikan till den af herr Mellin redige-
rade »Kristliga Predikaren», men hvilket
opus omöjligen kunnat antagas i anseende
till en mängd alltför oeffterättliga tanke-
och språkfel, jag hade, som sagdt är,
icke tagit någon närmare notis om hans
verksamhet inom församlingen, då jag
en vacker dag öfverraskades med nyhe-
ten om hans utnämmande till hofpredi-
kant. Händelsen fogade att jag just
morgonen derpå träffade honom ute,
stadd på kur, som det tycktes, och den
frasande sidenkappan var ganska riktigt
på i stället för den plebejiska af ratin.

Jag får icke glömma, att han året förut varit hemma i stiftet och tagit pastorexamen inför de höglärde konsistoriales. Detta lärer ha gått på sitt alldeles egna vis; men lyckan ville, säges det, att högvärdige herr biskopen just några veckor förut sammanträffat med nyssnämnda förnåma fruntimmer på en supé och derstädes formerat hennes bekantskap vid ett parti låg whist.

N. N. står sig för närvarande ganska väl och väntar endast andan ur en viss gammal lungsigtig embetsbroder i Kristo, för att sjelf tillträda den lugna och angenäma besittningen af ett landtligt pastorat. Under tiden viftar hans sidenkappa i grefvars och baroners salonger, men om söndagarna deklamerar och pesterar han i hufvudstadens kyrkor mot tidens förderf, så att hela församlingen går rödögd derifrån.

Han är vid detta lag hedersledamot af kungliga svenska musikaliska akademien, så framt jag icke tager allt för mycket miste, och herr hofpredikanten fyller der, opartiskt taladt, med all rätt sin plats åtminstone vid sidan af sin höga förman, öfverhofpredikanten Hedrén, hvilken sitter der utan att kunna sjunga Lindblads sånger.

Han är sekreterare i ett par välgörande fruntimmerssamfund, och han har sig särskildt uppdraget af en gammal rik fröken, med hvilken han ibland om qvällarna spelar »Jakobs stege» och »tripp, trapp, trull», att för hennes räkning uppsöka gudfruktigt fattigmansfolk och trösta dem i deras betryck med potatiskappar och Evangeliska sällskapets uppbyggelseskrifter.

Öfver den beqväma tageltygssoffan i hans rum hänga den kungliga familjens

porträtter, i Cardonska litografier, men öfver det breda skrifbordet sitter erkebiskop Wingård, högvördigst nerblickande ur en kolsvart ram af fyra fingers bredd, — detta sednare porträtt är en namnsdagsgåfva till honom från hans intima vän kurhuspredikanten Angeldorff, den famösa arbetaren i den heliga hofmarskalkstidningen »Svenska Biet». — På bordet ligger alltid uppslagen en interfolierad almanacka, fulltecknad med annoterade bortbudningar till middagar och supéer, samt derbredvid en Kyrkohandbok med broderade permar.

Det har länge glunkats om att han skulle vara förlofvad med en liten »dygdädel jungfru» om åldra minst en dryg tunna guld. Åtminstone lärer han på sista tiderna varit särdeles ofta synlig i den lilla mamsellens föräldrars hus, och

jag vet bestämdt att han till en viss dag i sist förlidna så kallade fruntimmersvecka köpte en »Basar-bukett» hos De la Croix, en tjugufemriksdalers schal hos Taube, och hos Bonnier ett elegant inbundet exemplar af Hagbergs Predikningar.

Jag väntar mig att få se honom vid första härnäst inträffande stora stjernfall hugnad med en liten grannlåt att bära på bröstet, såsom »Kaplan vid Kunglig Majestäts orden».

Och om några år, sedan han blifvit välbeställd kyrkoherde och titulerad prost, kommer han hit som riksdagsman, blir af sitt stånd invald i konstitutionsutskottet, der han med sin voteringssedel kullkastar en och annan reformfråga, förvärfvar några bröder från öfversta hänkarna på Riddarhuset, dubbas till nord-

stjerneriddare, och hugnas af Hans Majestäts egen hand med ett exemplar af Bairds bok om nykterheten.

Derefter blir det händelsevis ledigt ett första klassens regala pastorat. N. N. förflyttas dit, med förbigående af en teologie-professor och en gammal rektor, grånad i Dahls grekiska krestomati och Ovidii metamorfoser

Jag inser nu att N. N. i det hela taget var långt slugare, än jag någonsin trodde honom om, då han valde den teologiska vägen i stället för att gå in vid operan; det är kanske mer än en, som i denna dag sitter såsom korsångare och lefver på sill och potatis, hvilken, om han förstått sin kallelse, kunnat sammalunda vara en värdig man med prost-

måge och blanka kinder, och se välgödda kalkoner spatsera utanför sin prestgård.

X.

ETT LANDTNÖJE.

Enkefru M**, den goda själen, hade mer än en gång bedt mig helsa på henne ute på Djurgården. »Jag har der hyrt ett litet *landtnöje*, — hade hon sagt mig, — det är ju i alla fall omöjligt att under de varma sommarmånaderna förblifva i det qvalmiga Stockholm, och jag förstår icke hur ni karlar, som har

edra göromål jemnt och ständigt i staden, kunna stå ut dermed från år till år. Nej, man måste ha grönt och blommor, man måste ha sin frihet och den herrliga friska luften! *Tacka vet jag ändå landtlifvet!*»

Nå väl, jag var nyss anländ till huvudstaden ifrån provinsen, min själ var ännu uppfylld af idel eklogiska tycken och känslor, detta ljud således i mitt öra som en engels röst ur paradiset, och en morgon, då jag såg solen skina så vackert på skorstenarna i grannskapet, men vid det jag öppnade fönstret möttes af en mer än vanligt obehaglig ånga från rännstenarna neri gränden, beslöt jag taga mig ledighet för hela dagen och fara med roddarbåtarna ut till min kära tant på Djurgården. Jag skulle då för en stund få smaka »villeggiaturans» behag och å-

ter drömma min barndoms glada lekar i dryadernas älskliga krets; hjordarnas klockor pinglade ren för mina öron, jag plockade i inbillningen famnen full med blåklint och väppling, jag drack nymjölkad mjölk ur fulla stäfvor och åkte i skjortärmarna uti hö

Jag hade till en början mycken svårighet att få reda på hvar den kära tanten bodde. Ändtligen befanns det vara uti den så kallade Djurgårdsstaden, denna prosaiska episod af gamla trädruckel, inkastad midt i en förtjusande naturs mest leende romantik. Bland en hop brädstaplar och magasinsbodar, tillhörande det närbelägna varfvet, lyckades jag hitta vägen till den landtliga villan, hvars första anblick verkligen icke alldeles motsvarade min väntan. Den låg inklämd mellan några halfförfallna plank och hade utsig-

ten rakt in i ett båtskjul. Öfver det ena planket såg jag imedlertid såsom skylt af landet toppen af en rönn, och jag tänkte för mig sjelf: »jag har blifvit missledd på någon bakväg, det är på andra sidan vi ha det herrliga landskapet, ängarna och lundarna, de pittoreska vyerna, den friska luften; fru M** är en gumma, som vet hvad hon väljer!

Jag blef på det gästfriaste mottagen af så väl den gamla tanten, som af hennes vackra dotter. »Nå, se det var snällt, — sade den förra till mig, — att komma ut till oss för en hel dag! Men också är det omöjligt, att beständigt utvärda med detta solstekta Stockholm. *Tacka vet jag landtlifvet!* Och vi skola just i dag tillsammans njuta deraf med besked Se här! — fortfor hon och förde mig till fönstret, — här skall

jag till en början visa; har icke vårt lilla landtställe en alltför täck och treflig belägenhet? Här är vår trädgård...»

Det var en täppa med några syrenhäckar, ett par ärtstånd och en rabatt med en ensam stockros.

»Der midtöfver, den der väggen, som vi se, är herr Gauthiers, konstridarens, stall; der är hela dagarna ett evigt stampande och frustande. Jag tycker om det, ty det är något lifligt och muntert, och hästar äro min vällust! Här i trädgården är vårt lilla Eden —»

(— »bakom stallet!»)

»Här sitta vi i den fria luften och ha vårt arbete, läsa en god bok, dricka vårt eftermiddagskaffe. Men om qvällarna, när allting är så tyst och det doftar så friskt från alla blommor —»

(— »från stockrosen!»)

— »tar Louise sin gitarr ut med sig och sjunger för mig något stycke ur den scharmanta »Lucie», — tänk, det är den enda musik jag kan rätt med! — och vi kunna ofta icke slita oss från den herrliga naturen förr än långt in på natten.»

»Det tror jag visst.»

Louise hade imedlertid dukat upp frukost i ena hörnet af rummet. Resan ut hade gifvit mig god aptit och jag kastade mig som en slaghök öfver det lilla bordet.

»Ah, se der! — utropade jag — hvad landet dock erbjuder! kärnfärskt smör, det är min delis.»

»Gudnås! Det är icke så färskt, som vi skulle önskat, — svarade den vackra Louise, — men det är fasligt ondt om godt smör denna sommar, man får springa

halfva Stockholm omkring för att få något drägligt . . . »

»Nå, men dessa nyupptagna rädisor! detta är åtminstone något, som — »

»Tyvärr äro de sedan i går! Den långsamma pigan har icke kommit tillbaka från staden; hon hade väl ändå order att köpa några färska vid Munkbron.»

Efter frukosten bad värdinnan mig stiga ut i *trädgården*. Man hade här fäst ett snöre med en ring uti uppe om en framskjutande syrengren och slagit en hake i stallväggen der alldeles bakom; det var nu en öfning att kasta ringen med snöret, så att den fastnade på kroken. Gumman M * * behagade sjelf utfordra mig att täfla med henne i denna konst. »De gamla landtliga tidsfördrifven och lekarna, — yttrade hon, —

äro dock ständigt nya, icke sannt? Hvad har man för ersättande eller motsvarande i det tråkiga Stockholm?»

Jag bugade mig.

Man hade haft en boll, men första kastet det gjordes med den, hade den flugit långt öfver planken in i någon grannes gård, och var icke sedan kommen till rätta.

Sedan tanten blifvit trött i armen att stå och mäta med ringen, tog hon plats i en liten af de två, tre syrenerna bildad smyg, der man inträngt tvenne grönmålade trädgårdstolar. »Behagas det icke sitta ner och hvila i *bersåen*? Kom och tag någon lektyr! . . . Se här har Louise just lemnat qvar på bordet en del af Leopolds skaldestycken; oh, det är poesi, det är något redbarare, något gedignare än det moderna kramet! Var god och

läs högt litet derur! Eller kanske det inte roar att läsa högt?»

«Tvertom! Obeskrifligt!»

Mellan tu och tre anmälde, att middagen var färdig. Jag lade Leopold ifrån mig, fru tant slutade med stickstrumpan. »Vi äta bittida middag här på landet, — sade hon, — jag tycker det nästan hör till.»

Vi hade en delikat aborre, som endast hade det felet att vara litet kallnad, emedan den hämtats färdig ända från Blå Porten. Dessutom vankades ett öfverflöd af de ojemnförligaste turska bönor. »Var god och tag mera af bönorna till kotletten, — öfvertalade mig värdinnan; — grönsaker höra oundgängligen till landet, utan dem vet man knappast att man är der; beklagligtvis äro grönsaker för året så rara här på Djurgår-

den, att man får hjälpa sig fram med hvad man har qvar insaltadt, om man icke skall skicka enkom in till staden efter dem.» Till slut undfägnades jag med ypperliga hallon, som pigan lyckligtvis kommit öfver vid Munkbron. »Jag ser med ledsnad att mjölken är litet blå, den känns verkligen syrlig; det är nu också ett elände! — kommenterade den välmenande tanten, — tag imedlertid en liten portion till! vara på landet och icke få sitt lystmäte af mjölk! Jag försäkrar heligt, att den arma menniskan ändå varit på snart sagdt Stockholms alla torg för att få god och äkta mjölk, men så ondt är det om den!»

Efter middagen föreslog mig fru M** att göra med henne och hennes älsk-
värda dotter en vandring ut i det gröna,
för att besöka deras favoritställen. »Vi

skola endast kasta en schal om oss och äro straxt färdiga; man gör icke på landet lång affär af sin toalett.»

De båda damerna lemnade mig och jag fick tid att ute i bersåen röka en sigarr sålänge. Hvad säger jag? *en* sigarr! Jag fick väl tid att röka både en och två, och höll redan på att laga i ordning den tredje, då ändtligen mina fruntimmer anlände, utstyrda, som om de ville blåsa bort, i siden, blonder, fransyska blommor. »Min Gud! — tänkte jag för mig sjelf, — kan detta vara för min skull!» Och jag nästan skämdes att jag icke åtminstone hade frack och hvit halsduk.

Kosan styrdes åt Slätten och vidare vägen till Rosendal. Hundratals promenaderande i lika utsökt och elegant toalett hvimlade här om hvarandra, — det o-

jemnförliga vädret hade lockat ut mer än vanligt mycket folk, — ekipascher, det ena präktigare än det andra, körde vägen fram, det ena dam-molnet efter det andra rullade utan uppehåll öfver oss; jag började hosta.

»För er, beklagansvärda varelser, som ständigt sitta inmurade inom Stockholms trånga väggar, — yttrade fru M **, under det vi spatserade framåt, — förefaller det icke något nytt, att så här ega det stora, fria landet utanför sin dörr, det friska gröna, att vandra i som en arkadisk herde, hvart man vänder sig? —»

Jag bejakade detta, i det jag kastade en melankolisk blick på mina redan alldeles neddammade stöflor.

»Att så här ogeneradt, — fortfor fru M **, — kunna gå ut när man vill och behagar, att andas en angenäm,

ren och upplifvande luft, så som i af-
ton.»

Jag bejakade äfven detta, i det jag
kände andedrägten stockas i halsen på
mig.

Vi besågo Bellmans byst, beundrade
de stora urnorna på Rosendal, och hängde
en stund utanför slottet derstädes vid ett
af fönsterna till den kungliga matsalen,
för att stjåla oss till det intressanta skå-
despelet af ett majestät, som äter plum-
budding och kalkonstek; hvarefter vi be-
gåfvo oss samma väg åter hem.

Den goda frun ville hålla mig ännu
längre qvar, men jag gjorde en reverens
af det aldra förbindligaste slag, förkla-
de mig halva tillbragt en dag, värdig
Olympens gudar, och önskade herrska-
pet en god natt.

Fru M**s sista ord till mig voro

dessa: »Vi hafva, som det synes, ingenting rart att bjuda på, få nöjen, men hvilka dock ega förtjensten af att vara idylliska, en ganska tarflig middag, men likväl, hvad som eger sitt värde för sig, äkta *landtlig*; den som är nöjd med detta och vill hålla tillgodo mitt lilla landtnöje, är alltid välkommen. Det blir i alla fall icke gerna möjligt, att en hel sommar hålla ut med Stockholm, lusten faller väl på att se litet grönt och höra fåglarna qvittra, kom då ut till oss! *Landet är ändå landet.*»

Jag kom hem, en ganska jemmerlig figur, nerdammad från topp till tå, grå i synen, tilltäppt i ögonen och torr i halsen. Jag hade dertill fått frukost af gamla sega rädisor från gårdagen och middag af grönsaker från förra året, samt på köpet varit tvungen att läsa fem

blad Leopoldska poesier. Men jag hade
vunnit en erfarenhet, jag hade lärt hvad
som menas med ett stockholmskt *landt-
nöje*.

XI.

MINA NYÅRSVISITER.

Oh, min gud, hvad jag är trött, jag arma människa! Jag måste för ett ögonblick sitta ner i er mjuka soffa och pusta ut.

Har jag icke hela dagen flugit staden omkring från det ena väderstrecket till det andra, från Norrtullsgatan till Hornsgatan, från Ladugårdslandet till

Kungsholmstorget? Har jag icke till god del slitit ut ett par alldeles nya bottfor- ter? — ni vet att det blifvit fashiona- belt att gå i bottforter och se ut om benen som en matros i sjöstöflar! — Har jag icke nära nog i denna tungsam- ma snömodd tagit mig lungsoten på hal- sen, och blir nu tvungen att i morgon dag börja med en islands moss-kur för tre månader?

Och hvarför allt detta? Hvad är det, som så har stått på, hvad är det som så har gällt för lifvet?

Någonting mycket litet, som dock är mycket stort, någonting mycket tri- vialt, som dock är mycket märkvärdigt, ofantligt, fasligt märkvärdigt! Det har varit nyårsdag

Det vill säga, en dag, hvares sol, som andra dagars, går beskedligt upp i

öster och ner i vester, en dag, hvilken, som alla andra, har sina fröjder och sina sorger, en dag, då man, som annars, kokar mat, äter och dricker, gäspar och begår dumbeter, men hvilken genom en djupsinnig öfverenskommelse mellan lärdt folk fått den utmärkelsen att börja en ny almanacka och taga upp på nytt den gamla eviga rondon, som kallas år.

I paradiset's lustgård hade man lika litet reda på någon nyårsdag som på allmänna böndagar, första april och »Mikaeli-tiden». När dagarna blefvo gråa och det om natten lade sig rimfrost på palmernas yfviga kronplymascher, kallade man det för vinter, och när ljummare vindar och en blidare sol väckte nya anemoner, tulpaner och orkider ur tufvorna, sade man att det var vår, hoppade af glädje på ett ben och sjöng, så att

det lät hi! ho! i backarna. Konstigare var det icke. Men sedan kom astronomin i verlden, astronomen, som är ordentligheten och noggrannheten sjelf. Hon kunde icke tåla, att man skulle indela tiden så der på höft och icke veta litet grundligare till sig. Så uträknade hon på sekunden hur långt ett år skulle vara och när det skulle börja och sluta, när man skulle fira första maj, hålla midsommar, sätta röt månads-grimman på hundarna. Med nyårsdagen kommo nyårsvisiterna.

Den primitiva nyårsvisiten igenfinner man i sjelfva den psalmodiska öfverskriften på almanackans första sida: »Gif, o Jesu, fröjd och lycka!» Den var till en början en andäktig, rättfram och ganska borgerlig lyckönskan; med tiden blef den en komplimang i svart frack, med

krås, manschetter och signetring på fingret.

Vi, som äro gammalt folk och ha belevat hvarjehanda i våra dagar, komma nog ihåg, hur man i salig konung Gustaf den tredjes tid sprang på nyårsdagarna omkring i tjugo graders köld med bart pudradt hufvud, hatten under armen, samt silkesstrumpor och skor. Detta var nyårs-visiternas gyldne tidehvarf; man visste då att med besked hålla uppbyggliga seder i helgd, och det är från den tiden man äfven har den intressanta traditionen om hur familjer suto uppe hela natten och gäspade, för att passa på när det gamla året löpte fullständigt till ända, — de tre hundra sextiofem dagarna med tillhörande fem timmar, fyratioåtta minuter och fyratioåtta sekunder, — och för att då vid den sista

sekundens förlopp skynda att niga och buga sig för hvarandra inbördes. Men sedan gick man vackert i ottesången och såg på nyårsljusen.

Visitkortet hafva i allt detta verkat en stor revolution. Handkyssningarna och fotskrapningarna och de långa talen hafva trädt tillbaka för denna stumma vältalighet i en bit gipsadt plån, denna inbundna men icke därför mindre djupa känslfullhet och pathos, som ligger i hieroglyfen af ett väl prentadt namn med tillhörande titel, helst om det är infattadt inom några granna pressningar eller några litografierade krumilurer. Detta har det förträffliga med sig, att man helt simpelt skickar sin betjent ut i staden i sitt ställe, och sjelf ligger ganska makligen i sin mjuka säng ända till middagen och lyckönskar hela världen

utan att behöfva röra så mycket som ett lillfinger utöfver täcket. Är icke detta en af tidehvarfvets mest lysande »perfectionnemens»?

Men det finnes tyvärr sådana, som ingen betjent ega, att låta springa sina ärender, eller inträffar det, att man har några så kallade skyldighetsvisiter, dem man nödvändigt måste aflägga personligen. I det sista fallet — säger ni, — befaller man sitt ekipasch! Men mitt ekipasch är händelsevis borta att lagas i Mesopotamien, och hästarna gå på bete i Nya Holland. Nåväl, man tager en släda på Brunkebergstorg! Men hvarenda dylik är redan ute i gång, och några fattiga halmstrån vittna endast om hvar de stått

Nåväl, »sådant kan hända den bäste, det har händt mig.» Och jag har

alltså sett mig nödsakad att sjelf företaga mina vandringar till fots, i frisrock och utanstöflar, och med en bundt visitkort på fickan. Jag har just låtit göra mig nya sådana hos herrar Spong & Cardon, stora som spelkort och namnet midtpå i mikroskopisk miniatyr, så att jag knappt kan läsa det sjelf. Detta är blygsamhet och brukas mycket, som ni vet.

Jag bör icke förglömma att jag förut bittida på morgonen låtit bränna och frisera mig hos monsieur Bégat midt emot operan.

Så har jag, till att börja med, styrt mina steg upp åt Södermalm. Jag har der bland andra ett par gamla släktingar, en gubbe med sin gumma, fordna tiders menniskor, som icke förstå sig på visitkort, och som skulle läsa pestilentia öfver mig, om jag icke ordentligen hvarje

nyårsdag infann mig hos dem personligen, för att kyssa söta tant på handen och hålla en liten oration om årens flygt, om morgondagens ovisshet, och om hur hälsan likväl är det förnämsta af allt här i världen. Den hederliga gubben pustar härvid ganska fryntligt ur sin pipa och knäpper mekaniskt upp vesten om sin frodiga mage. Men kära mamma kommer sjelf och bjuder en liten bricka med tre glas malaga, ett för oss hvar, hvar-till ytterligare serveras af dessa aktningsvärda gammaldags hembakade smörbakelser, som utgöra min förtjusning, half-månar med äpple-inkräm

På söder bor äfven en mycket gammal och ärbar mamsell, af hvilken jag för flera år sedan hyrde ett par möblerade rum. Hon är faster till en man, hvilken icke är utan inflytande vid bort-

gifvandet af en liten bekväm syssla, till hvilken jag länge haft godt öga. Hvad är då naturligare, än att jag söker genom en och annan liten visit underhålla bekantskapen med den goda mamsellen? Jag är till och med gerna ett par gånger om året der och fördrifver qvällen med att spela komet med henne och några hennes grannar, och dricka tevat-ten med kanel uti; och nyårsvisiten försummar jag aldrig. Jag beundrar då hennes levkojer, som blomma så grannt midt i vintern, — gumman är stor älskare af blommor, — och som talet gerna faller på hälsotillståndet i staden, för hvilket hon särdeles intresserar sig, och de vid denna tid så allmänt rådande bröståkommor och influensor, ger hon mig vid afskedet att skrifva af ett gammalt mycket tummadt och brunt resept

till bröst-té, som skall vara alldeles suveränt, ordineradt i lifstiden af Gustaf den tredjes lifmedikus Dahlberg.

I staden har jag varit på olika håll. Skall jag berätta er hvad som hände mig i ett hus på Vesterlånggatan? Jag skulle besöka en vän och gynnare, som bor två trappor upp, men råkade af distraktion först stiga in i våningen inunder. Mitt öga möttes här af en ganska inbjudande anblick, ett stort frukostbord, öfverlastadt med fat, korgar och buteljer. En mängd herrar promenerade af och an med gaffeln i hand. Värden kom högst förbindligt emot mig, — det var händelsevis en person, som jag ofta mött i sällskaper och sednast i somras på en ångbåtsfärd, — bjöd mig stiga in, presenterade mig för sin familj Ni begriper lätt att jag höll god min, stammade några

belevade ord om hur man kan ha tur i sina misstag, misstag som man skulle skatta sig lycklig att begå hvar timma och stund! Och, sanningen att säga, jag ångrar alldeles icke bekantskapen; mannen är den artigaste man i verlden, hans fru är ett scharmant fruntimmer, hans dotter en demoasell utan like. Jag gick derifrån som gammal bekant; i nästa vecka gör jag om visiten och sedan är jag som barn i huset. Jag ber er likväl om hela denna sak nämna för ingen människa ett ord; den kunde komma till en min goda väns öron, som är en illparig spefogel och säkert skulle deraf göra en rätt artig historia, hurusom jag med fullt beråd gått i rasande dörr, för att på fint vis införa mig i huset. Det är sannt, ser ni, att dottern är både rätt täck och skäligen rik flicka; hon har

att vänta ett brandförsäkradt stenhus på fri grund, åtskilliga lotter i en jerngrufva, och utom Norrtull ett litet landtställe med ett af Bloms flyttbara hus, berså af syrenhäckar, att dricka sitt middagskaffe uti, hvilken blir rätt vacker, när den får växa till sig, samt god köks-trädgårdsjord för plantering af hufvudsallad, som är min delis!

Jag har haft att af lägga äfven förnämna visiter, ganska förnämna, må ni tro! visiter vid sjelfva Drottninggatan. Gammal konnäsans, som fått vind i seglen och längesedan strukit förbi en, men som man väl för skams skull skall låtsa hänga i med tills vidare! Här äro dörarna stängda och visitlådan står i förstugu-fönstret. Lull, lull, hvilken grann och ståtlig samling af visitkort, och hvilken parfym af mysk och sjasmin, att en-

dast röra deri med fingerspetsen!... Jag har ett ögonblick nästan tvekat att våga nedlägga min modesta papperslapp bland dessa högvälboret prydliga, konstgraverade, pressade, mångfärgade, förgyllda plån från grefvar och baroner, diplomater och prelater, dignitärer och miljonärer! Vid närmare undersökning har jag likväl fattat mod, och insmugit mig i högen mellan en huspredikant med ett borgerligt namn på »bom» och herr Lampa, den intressanta balttillställaren, som hela världen känner.

Slutligen har jag varit ja, jag har varit på ännu femton ställen, jag är förstörd, förgången, förlorad!... Min gud! hvilken dålig figur jag kommer att göra i afton på Börsbalen.

XII.

HERRAR VAKTMÄSTARE.

JAG har här att beskrifva en klass af Stockholmsfolk, som genom sina många alldeles egendomliga drag utmärker sig bland de mest framstående af hufvudstadens typer. För öfrigt innefattar släktet flerahanda varieteter, och man urskiljer genast vid första öfversigten deraf trenne ganska bestämda kategorier, nem-

ligen de extra-ordinarie vaktmästarne, vidare de ordinarie, samt slutligen veteranerna, eller sjelfva hummelgubbarne i skrået.

Den extra-ordinarie vaktmästaren, eller nybörjaren, som endast är »inskrifven» vid det eller det verket, men ännu icke njuter några inkomster dervid, är en ung man med en ofantlig mjuk rygg och den slätaste min i verlden. Han har varit drängpojke hos en förnäm man, — jag tror nästan han för öfrigt är son till en gammal hushållerska, hvilken försäkras ha sett icke illa ut i sin ungdom, ute på den förnäma mannens landtgod, — och hans nåd har satt kronan på sina välgerningar mot den fattiga stackaren, medelst att före sin död skaffa honom den lilla befattning, han för närvarande eger i »statens tjänst». Som

han kan läsa och skriva någorlunda försvarligt, samt räkna quatuor species, skall han nog sedan veta att taga sig fram här i världen. Till en början har han skaffat sig borstarebefattning hos två eller tre ungarlar; hvarenda morgon står han hos dem i ett par timmars tid nere på mattan vid dörren eller ute i förstugan, gnider i sitt anletes svett på en stöfvel, som aldrig vill bli blank, eller borstar fläckarna ur en gammal rock. För detta bestyr har han på hvardera stället två riksdaler i månaden, då det likväl består honom särskildt en betingad summa till Boholmsk blanksmörja, skoborste och rotting, och hvarpå han kanske kan ekonomisera in en tolfskilling. Derjemte erhåller han vid högtidliga tillfällen utaf sina herrar en liten extra gratifikation af ett par sönderspräckta

pantalonger, en urblekt och knapplös vest, en urmodig hatt eller något dylikt, hvarmed han på bästa sätt upphjelper och fashionabliserar sin toalett. Jag bör icke förglömma, att dessa små ungarlärstjänster dessutom efterhand förhjelpa honom till en och annan sportel utom hus, såsom till exempel derigenom att han blir rekommenderad att bära lanternorna på begrafningar, eller att spela med i en anspråkslösare orkester vid en och annan privat baltställning — karlen är musikalisk och blåser »Fria valet» på klarnett.

Sedan han undanjort sitt morgonstök, fått sina herrar väl blankade och borstade, samt kanske dessutom hemtat frukost-schoklad åt dem från närmaste kafé, begifver han sig upp i sitt embetsverk, för att ända till klockan tre stå

der och göra ingenting. Dock, hvad säger jag? Han har sig anförtroddt, att ordentligen för hvarje dag infästa tidningarna i deras olika gråpappersomslag, och det vore orätt att kalla detta för intet. Det finnes mången rätt hög embetsman, som icke har så mycket att göra och på hvars skuldror samhällets börda likväl i officiell stil säges hvila! Dessutom har han den angenäma pligten att passa på när någon af verkets väsendtligare ledamöter anländer eller går sin väg, för att hjälpa till med öfverrocken och galoscherna samt öppna dörren, hvilket allt sker under de respektfullaste och underdånigaste åtbörder.

Det händer, ehuru sällan, att han äfven på eftermiddagen måste upp i verket; han har då af den ordinarie vaktmästaren erhållit order att öppna fön-

sterna i samtliga rummen, för att sopa och vädra dem en smula, samt att piska det värsta dammet ur de gamla sammetsklädda stolarna kring sessionsbordet. Den »ordinaries» vishet har förutsett, att detta lämpligare låter göra sig om eftermiddagarna, än på morgonen, då dammet icke hinner lägga sig till vederbörlig tid.

Hans syssla är slutligen att elda rummen och bära upp den nödiga veden härtill. Det är likväl, — huru obilligt sådant än må förefalla, — den ordinarie, som drar inkomsten af den blifvande syperba björkaskan, hvilken i allmänna handeln gäller en hel hop för sjerdingen.

På detta sätt går vår man och väntar ett tiotal af år eller derutöfver, då han omsider genom en synnerlig tur blir i sin ordning ordinarie sjelf. Den arma

stackarn med lapparna på rocken och de urvuxna benkläderna förvandlas nu ofta nog inom kort tid till en helt annan herre. Han kläder upp sig och tar sig en »air» och en ton. Han anser sig vara en man i staten, emedan han eger förtroendet att på vissa dagar gå i banken och sätta in eller vaxla pengar för verkets räkning, samt i yttre rummet en bordslåda finnes inkom för honom, deri postboken och verkets sigill förvaras inlåsta.

Också kastar han nu hastigt och lustigt skoborsten i vrån och uppsäger tjensten hos sina ungherrar. Han får, numera, — kan man tänka, — såsom ordinarie alltför mycket att bestyra »i och för rättens eller kollegiets ärender»; deremot »skall han gerna åtaga sig en och annan kommission af förtroendeart, i fall her-

rarne ega sådana att lemna honom», såsom till exempel att göra omsättningar i diskonten, att höra efter och taga upp ved från bron, eller hvad det annars kan vara. I sjelfva verket lyckas han gerna med någon omtanka och förmåga af inställsamhet få en hel mängd dylika små uppdrag från höger och venster, hvarigenom han gör sig en och annan fyrk, och »många bäckar små göra ändå en stor å.» Dessutom har det nu, sedan han fått sig en städad och presentabel svart frack, öppnats för honom en alldeles ny bana, på hvilken han icke gerna kan fela att bli en ganska välmående man, till och med i ordets dubbla bemärkelse, jag menar den så lönande sereringen vid kalaser. Det är nu en gång för alla afgjordt, att man i den förnäma staden Stockholm omöjligen kan ha nå-

gon kollation af litet mera reputerlighet, utan att lega för tillfället en och annan herr vaktmästare för att bjuda omkring och slå i glasen. Denna person är vid en större middag lika outhärlig som småpastederna till förrätt och likören på kaffet. Vår goda man låter därför ganska väl betala sig. Om han är något för vaktmästare, tar han icke gerna mindre än sin trea banko, — lika mycket som en Upsala-professor får i handtryckning för allehanda goda tjänster, — och såsom sportel tillhöra honom då dessutom alla öfverblifna småsquättar i vinbuteljerna. Jag behöfver icke anmärka, att han vid sådana tillfällen passar på att taga till lifs för sju utaf allt hvad både stadigt och kräsligt förefinnes, så att han sedan icke behöfver äta på en hel vecka. Hvad som möjligen kan stryka bredvid

ner i bakfickörna, är deremot en sak, som icke hör hit.

Seende sina inkomster ökas och sin kredit, i egenskap af små-kommissionär och taffeltäckare, konsoliderad, fattar han sitt beslut att gifta sig med en hygglig sidenväfvar-dotter uppe från Hornskroken eller, ännu bättre, med en husjungfru hos ett rikt grossörsherrskap, hvilken eger ett kapital af hundra riksdaler banko, insatta i sparbanken, förutan i kontant ego en vacker guldring, ett par örhängen med vaxperlor, tvenne silfverskedar och en myrtenkruka.

Derefter lägger han sig till en gammal båt. Detta är ett inventarium, som är bra till många saker. Om sommaren, när det är vackert väder en söndagsmorgon, lastar han sig och sin familj, jemte några vänner och bekanta,

in derpå, man tar pipor och tobak med sig, samt ett knyte med kalla kokta ägg, en liten strut salt, några limpor och en tolfskillings-metvurst. Så far hela sällskapet af, — man turar om att sitta vid årorna, — utåt någon täck holme i Mälaren, der man slår upp sin middag i gröngräset vid stranden och har hjertans roligt sinsemellan. Det är en erkänd sanning, att det i hela Stockholm endast är dylikt folk, som veta att njuta med besked af sommarens sköna idyller. Småborgaren och handtverkaren ha visserligen äfven i detta afseende ganska afgjorda sympatier, men vaktmästaren står obestriddigen främst; det är han, som är våra lundars och ängars rätta Damon eller Menalkas, och som skall i vår goda hufvudstad längst bevara gamla tiders arkadiska traditioner. Det har ännu aldrig

händt honom att försumma promenaden till Djurgården den första maj, det må vara hvad väder som heldst, — jag har sett honom en sådan dag sitta, jemte sin hustru, med paraply öfver sig, uppe i en grå backe och äta sina eviga kokta ägg, med hela förtjusningen af en den lyckligaste illusion! — och han är den, som i höstdusket och septemberstormarna håller ut till sist med de trefliga keglepartierna på Lilla Essingen.

Mellan de nyssnämnda små söndagsseglatserna roar han sig att på en och annan fristund i sin båt ro ut på strömmen eller under Norrbro, för att dra nors eller fiska strömning. Han håller gerna sitt hushåll med färsk fisk hela året om. Han är, som ni ser, en man, hvilken förstår sig litet på allt.

Om vinterqvällarna för han sin familj

upp på vinden öfver kungliga teatern — han har en god vän, anställd som vaktmästare vid operan, hvilken släpper dem dit upp utan betalning — de kunna här se en hel hop saker genom det stora, runda hålet, der kronan vindas upp och ner, midt öfver amfiteatern.

Dessutom förenar han sig en vacker dag med några medbröder i kollegiet och andra sina gelikar till att stifta ett ordenssällskap. Man ger detsamma namn af »N. N.-bröderna», »Sällskapet W. & P.», eller dylikt. Han blir sjelf ordens stormästare och har direktionen samlad hos sig en gång i månaden, för öfverläggningar rörande sällskapets ärender. Orden har sin högtidsdag, då ledamöterna bära stora dekorationen, och vackra tal hållas vid en bål punsch. Derjemte har orden en stor bal om vintern, för hvil-

ket ändamål man hyrer ingenting mindre än lokalen i Kirsteinska huset; herr vaktmästaren för dit sin *fru*, klädd i tyll-negliché med rosenröda band och hvit linongsklädning om fyra våders bredd. Man får en bukett vid ingången.

Herr vaktmästaren lefver sålunda ett jemnt och lyckligt lif från år till år, köper vid tillfälle af en sjökaptens några guldfiskar, som han släpper i en stor glasburk, för att ha till sitt nöje i fönstret, samt skickar sin son till Upsala, för att taga kameral-examen och med tiden bli en stor man. Ändtligen, efter tjugufem eller trettio års tjenstgöring, har han hunnit så långt, att han är numero ett af verkets »vaktbetjente». Han är vorden veteran.

Han hvilar nu på sina lagrar. Han går väl ännu och stöflar, efter gammal

slendrian, omkring i »kollejet», men egentligen lägger han icke sjelf hand vid något, utan tager endast en allmän öfversigt af det hela. Han håller sig numera nästan jemngod med herr aktuarien eller referendarien, eller till och med kamreraren, och nämner bland de andra vaktmästarne alltid verkets tjänstemän, ända till sjelfva råderne, »en camarade» blott och bart vid deras namn, såsom till exempel: »Bergenstråle skall ha ljus och lack in, bär in till honom, du Eklund!» . . . »Munthe lär vara sjuk, hör jag».

När han kommer upp om förmiddagarna, låter han nu i sin ordning den extraordinarie vaktmästaren hjälpa honom af med öfverrocken, liksom han sjelf för trettio år sedan hjälpte sina höga förmän.

Mot de yngre tjänstemännen är han

gemenligen temligen barsk, och det händer icke sällan, att han, på eget bevåg, tittar in i kansliet och frågar med en halfvresig ton: »ha herrarna inga expeditioner färdiga ännu»? »Är det inga bref ännu att skicka af?»

»Det är ju fan! — säger han om qvällen till ett par gubbar, med hvilka han sitter på en källare och röker sin pipa vid ett glas öl, — det är ju fan, att protokollet öfver den och den saken går till närmare hundra ark! . . . Vi ha kollationerat det i dag och i går.»

Det är om honom man har den bekanta historien, hur han satt och sof i ordförandens stol, och, när presidenten oförmodadt infann sig för att taga den i besittning, bad om ursäkt med följande naiva ord: »Ack, min Gud! här sitter jag och sofver i herr presidentens ställe!»

I fall han under sin verksamma tid förstått sig på att samla en liten förmögenhet och för öfrigt vet att spela sina kort skickligt, är det icke omöjligt, att han slutar med att se sig på klingande rekommendation hedrad med namn och värdighet af direktör eller hofkamrer, och presten håller en gång på hans döda mull ett tal, som räcker i det minsta en half timma.

XIII.

EN MIDSOMMARDAG PÅ LADUGÅRDS-
GÅRDET.

»NEJ hit!» »Nej dit!» »Han kommer den här vägen!» »Nej, man ser bättre deruppe på kullen! Följ med mig, säger jag! der borta är plats! Hvart tog nu Sofi vägen?» »Se der! var det icke som jag sade? der ha vi hela sviten!» »Hvem är det som rider till höger?» »Nå, hvem

är det som rider till venster?»
 »Hvem är det der med de många ord-
 narna? Kungen hade hvit häst
 i dag! Äh, det har han alltid! ..
 ... Nej, i går hade han brun
 Bah, då såg du rasande, det var kanske
 Dævel! Dævel? hvem är det? ..
 ... Platsmajoren, vet jag!» »Om
 vi springa dit till trädet, så få vi se dem
 en gång till!» »Hurrah! Hurr ... a
 a a a!»

Kungen rider med sin stora stab
 mellan dubbla rader af åskådare upp till
 den så kallade »Borgen» på Drottning-
 berget. Det har, som vanligt på Johans-
 dagen, varit stor parad och defilerings af
 alla trupper på Ladugårdsgärdet.

Hela berget är bekläddt med menni-
 skor, som, så lång eftermiddagen varit,
 stått i solskenet på en och samma fläck

och begapat stäten. Hofvets skönheter hafva från borgens balkonger, liksom Helena från Trojas murar, äfvenledes tagit dessa lysande riddare och hjeltar i ögonsigte. »Ah, se der är Jacques!»
 »Se der är Robert!» — Ty de heta Jacques och Robert, våra Achiller och Patrocler för oss! — »Såg inte grefve B. hitupp? jag tyckte det husch, der sätter han öfver diket!» »Hvad den der uniformen kläder baron P. förträffligt!» »I sanning, alldeles scharmant!»

Lyckliga söner af Mars! Man har hviftat er sitt bifall med rosendoftande näsdukar! Är det icke den gamla riddartiden, född på nytt?

Och de skönas uppvaktande kavaljerer hafva på sin ära försäkrat, att man icke får se en vackrare parad i sjelfva Berlin eller på Marsfältet vid Paris.

Visserligen har man också här och der bland den brokiga folkmassan nedanför balkongen upptäckt en och annan liknöjdare fysionomi och till och med hört någon mumla om lustläger utan ändamål och om hundra tusen riksdaler, kastade i sjön. Det är dessa obelättna varelser, — som nu för tiden blifva gudnås allt vanligare, — hvilka icke känna annat mått, än alnen, ingen annan vikt än guldvikt, och fnysa åt allt ridderligt, allt *nobelt* och stort, alla dessa illusioner, som dock gjort våra förfäder så lyckliga!

Visserligen har man här och der äfven hört någon landsbygdens tärna sucka ur hopen en medlidsam suck och stöta på sitt sällskap: »Se der är *Jerker*, der är *Lars Anders!* Svettdropparna blänka i synen på honom, den stackars gossen!

Herre Jes, hvad han lær vara trött! att så lång dagen är *strapschera* i dammet och hettan, och kanske ha stått på vakt hela natten ändå!» Fåvitska barn! Ni kunnen icke fatta soldatens sköna och afundsvärda lott att lefva och paradera för »konung och fosterland»?

Men, i sanning! dröjen blott qvar en timma eller två, J medlidsamma och goda flickor, och J skolen erkänna att edra gossar icke sakna sina rätt muntra och trefliga stunder!

..... Det stora galaspektaklet är slut. Midsommarsolen sjunker redan ner bakom Roslagsskogarna. Trupperna äro åter inryckta i lägret. Ett ögonblicks allmän hvila tyckes ha utbredt sig öfver hela skådeplatsen, nyss genljudande från alla håll af Aubersk fältmusik, vålmande af dammoln, blixtrande af blåa

klings och bajonetter. Soldaterna formera sig i spridda grupper mellan tälten, klappa sina påhälsande flickor under hakan, bjuda hvarannan tobak eller utsträcka i all maklighet sina tröttade ben på den gräsnjugga marken. Halfva Stockholm i lysande ekipascher eller på apostlahästarna rör sig långsamt utåt linien af de olika regimenternas tält. Det är en herrlig qväll och man bör icke så snart ge sig härifrån; vi ha för öfrigt ett litet efterspel att vänta.

Och det blir allt skummare och skummare. Från borgen tindra de festliga kristallkronornas ljus. Och den bleka sommarmånan stiger fram ur en silfversky öfver Rosendals romantiska lunder, kastar sitt dallrande skimmer i den stilla Brunnsviken och målar med en svagt blånande dager dessa täta massor af hvita

tält med deras ståtliga majstänger, och de af granris konstigt uppförda muskötställningarna, prunkande som en rad af pyramider längs hela tältgatan.

Tyst! skallar då icke plötsligt hornmusik derborta genom skogen? Det är ett jägarkompani, som redan börjat polskan kring sin majstång. Upp, småländningar, uppländningar, dalkarlar, hvad ni allt är för godt folk! Rör på benen! Hör ni icke att dansen är börjad?

Och en dans af ärligt slag, på min heder!

Man misstager sig verkligen alltför mycket, om man här väntar sig någon af dessa tåspetsade piruetter, dessa gymnastiska krumilurer, hvarmed en balettmästare förstår att förvåna, eller något af dessa seremoniösa promenader, denna fashio-

nabla och städade medelmåttan af rörlighet och munterhet, som utgör våra stora baler. Men vill man se en glädje, som på en gång gör sig lös från alla band, kastar mössan i himmelshöjd, hoppar sig hjertat upp i halsgropen, en alldeles uppsluppen och kanske litet grofkornig glädje, men — »enfin!» — en glädje på fullt allvar, så bör man stanna och se på en stund.

Hvad står ni der och tvekar för, flickor? tag i ringen vackert! Inga »men» och inga »nej!» Begriper ni icke att hela Ladugårdsgärdet skall dansa?

Men först ett ord! Var god och upplys mig, om ni behagar, hvad detta är för en festlig procession som småningom nalkas oss der bortifrån! Den synes växa för hvarje ögonblick. Redan slingrar den sin långa svans öfver

öfver halfva slätten. Man hurrar, man svänger hattarna. Låt oss tränga oss fram!

Ah! välkommen, välkommen, du alla krigsmäns farbroder och guffar! Hurra för Bacchus på tunnan!

Grensle på sin kullriga kröningshäst, buren af Silener i bredaxlade granadörers skepelse och uniform, framskrider den jovialiska guden, i hvit och skimrande klädebonad, med en väldig krans på hufvudet och en blomstergördel kring lifvet, långsamt och högtidligt genom lägret, tidt och ofta ur sin butelj drickande kända och okända till, och ganska nedlåtet plirande åt de sköna.

Än en gång, hurra för Bacchus på tunnan!

Tåget passerar och de för ett ögonblick afbrutna polskorna återtaga sin gång.

Men hvad tror ni klockan är?
Det lider redan mot midnatt. Här och der börjar lågan slå upp från en påtänd stockeld. Se der nedanför kullen, hur pittoreskt hon med sitt mörkröda sken belyser de dunkla gestalter, som pyssla deromkring! Se der uppe på skogsbacken, vid marketenteri-ståndet bakom tälten, hvilken Lauræisk tafla, hvilken djerf clair-obscur, hvilka raska konturer, denna gamla soldat, som tagit plats framför brasan och lutar sitt af eldslågan målade ansigte mot handen, denna flicka, som sysslar med sin sötiga kastrull, dessa flammande fysionomier af några sjömän, som tända på hvarandra dras sigarrer!

Detta månsken, dessa eldar, dessa skuggor, dessa vålnadslika legioner af tält vid tält, denna Bacchus med en böl-

jande ström af menniskor efter sig, dessa stojande och svingande polskor, hvart man vänder sig, denna dundrande dansmusik, dessa jägarhornstoner på afstånd, allt detta förenar sig till ett fantastiskt helt, ett nattstycke af den mest poetiska effekt.

Ännu, då jag vandrar hem öfver pontonbryggan vid Rosendal och längs den förtjusande Djurgårdsstranden på andra sidan viken, hör jag i den stilla natten sången af valdthorn och hobojoj från lägret, ser jag mellan de glesa träden eldarnas fladdrande sken. Längst bort stiger den illuminerade borgen fram ur skuggan! derinne dricker man champagne och gäspar.

.... Inom en halftimma befinner jag mig åter på stadens gator, den dödsvästa, den sofvande stadens! Utom ljudet

af mina steg höres icke den ringaste
knäpp. Men st! en tupp ropar
der redan från någon bakgård på Stor-
gatan. Vi båda vaka i denna stund för
Ladugårdslandet. Sofven då i lugn, I
goda borgare!

XIV.

MANNEN SOM VARIT UTOMLANDS.

HAN gjorde i somras med ångbåten en liten tur på några timmar öfver från Malmö till Köpenhamn. Under denna korta tid var han som hastigast uppe i »runda tornet», vände sig om på »Kongens nye Torv», kastade ett öga genom gallret in i »Kongens Have», köpte i den »Gyldendalske Boghandling» ett häfte

franska vyer, samt i de förnämsta butikerna på »Östergade» ett par sommar-skodon af grått tyg, en fin hatt af underlig fason, och en käpp med knapp af pressad gul kompositions-metall efter nyaste moden.

När han efter några veckor kom tillbaka till Stockholm, var han en fullständig . . . *parisare*, och en främling i sin egen fädernestad. Det var med möda, om han kände igen far och mor, och han tog miste på Drottninggatan och Hornsgatan. Han hade till och med alldeles glömt sitt modersmål, kallade alla för »monsieur» och »madame», och sade »bon jour», i stället för god dag. Det är från honom man har det bekanta spørjsmålet: »hvad heter nu igen »hund» på svenska?»

Från denna tid var hans lycka gjord . . .

Han är nu eftersökt i salongerna och fjesad af både fränder och främmande. När han på en supé träder öfver tröskeln, hviskar den ena till den andra hela raden: »Se der Herr X**, som i somras *var utomlands!*» Och man betraktar honom dervid från hufvud till fötter med den mest hedrande uppmärksamhet, man lägger märke till huru och på hvad sätt han bockar sig, hur han håller sin chapeau-bas, hur han drager upp och lägger ihop sin näsduk, hur han bär sig åt när han nyser ...

Och en gammal kär tant plirar mot honom genom glasögonen och makar åt sig i soffan: »Se så! sitt nu ner här med oss och tala om något roligt från Frankrike! ... Kusin var ju i Frankrike? ... Nåväl, något nytt från Paris!»

Kusin X**, som icke för roskull

köpte de syperba vyerna i den »Gylden-
dalske Boghandling», kastar det ena be-
net öfver det andra, och förtäljer om
Palais Royal och om Tuilerierna de pi-
kantaste saker, beskriver så lefvande hur
det i trädgården finns både träd och bu-
skar, och hur herrskaper promenera der i
solskenet, damerna med parasoller, her-
rarne utan, och hur vattenkonsterna spe-
la, och hur svärmar af barn leka der-
omkring, flickorna i små kjortlar, gos-
sarna i jackor ...

»Än kungen?» infaller någon af frun-
timmerna, »hur ser han ut? Och prin-
sarne? ... Hon skall ju vara vacker,
kronprinsessan! Är hon blond, är hon
brunett?»

»Åh ... så der! ... »De tout un
peu!» Midt emellan!»

»Det är ett stort fruntimmer?»

»Äh ... icke just så stor! ... icke just så liten heller! Det kommer mycket an på hur man tar det; »enfin!» ett scharmant fruntimmer!»

»Det måtte ändå vara bra roligt, att ha sett så mycket, att ha lärt känna så mycket märkvärdiga personer, att ha ...»

»Dja . . . a! visserligen . . . Åhja, åhja!» Härvid slår han ytterst blygsamt ögonen mot golvet och ömsar om benen.

Sedan han gått, talas det ännu en halftimma om intet annat, än hur kusin X** är intressant och lärorik, och om hvilken skillnad det är i skick och konversation och belevnhet mellan honom och kusin Y** och kusin Z**, hvilka icke varit utomlands.

En annan gång sitter han på visit med hatten mellan knäna, och dricker té hos en borgarfru med isterhaka och

koljé-ur. »Leontine!» säger söta mamma till sin dotter, en fjorton-årig skönhet med långt lif och platta former. »Leontine! nu skall du passa på och profitera af Herr X**, när han är så god och besöker oss, och tala franska med honom, så att du vinner en vacker »prononciation»! ... Så! säg nu någonting på franska till Herr X**, så får han höra! ... Se så, mitt barn!»

»Ah, mamsell talar franska? ... Eh bien! Vous parlez français? ... Comprenez vous?»

»Nå, Leontine! förstår du hvad Herr X** säger? ... Svara då! ...»

»Comment vous portez vous?» fortfar Herr X** sjelfföfnöjdt.

»Ack, ursäkta henne! hon är så blyg till en början. Dessutom skall jag säga, är det helt annat att tala med

Mabonne i pensionen och med en *veritable parisare* . . . »

Herrskapet L** ernar ge en fête med kostym-bal. »Min bästa du,» säger frun en vecka förut till sin man, »du måste nödvändigt be hit Herr X** i morgon dag; han har varit i Paris och har sett hur det går till på dylika tillställningar hos ministrarne och de förnäma, han skall ge oss goda råd, . . . Det är en så ämabel ung man!»

Och Herr X** blir bjuden till middag påföljande dag. Innan han går derifrån har han anordnat allt presist efter hvad *han sjelf sett i Paris* hos markisen Aguado de las Marismas: salongen skall ekläreras med ljuskronor, — så har markisen Aguado, — alla stolar skola utflyttas, — så brukas det hos markis Aguado, — mattorna skola tagas af golf-

vet, — så sker det vid baler i markis Aguados hotell, — blomkrukor skola plaseras i alla hörn af rummen, åt hvarje dam skall vid ankomsten erbjudas en frisk bukett, och i dörren skall stå en betjent, som med hög röst anmäler hvar och en af de fremmande, ty så *han sjelf sett det i ...* en tidning omtaladt.

Herrskapet M** skall ha en stor supé med fransyskt spektakel. Herr X** blir anmodad att öfvertaga en älskareroll. Hvem kan dertill vara mera tjenlig än »mannen, som varit utrikes», som på stället inhämtat den äkta franska turnyren, och kanske redan sett den tillämnade pjesen gifven på en teater i Paris?

Herr X** tager med högsta nöje emot rollen; han slår sig på förhand för bröstet, sätter näfven för pannan och utropar patetiskt: »Oh, l'amour, l'amour!»

Hvarvid sällskapet hisnar af förtjusning. Men dagen före repetitionen blir han plötsligen rätt betänkligt angripen af en opasslighet, som håller honom inom sin kammare presist till morgonen efter den stora supéen.

Det hände Herr X** för någon tid sedan ett fatalt äfventyr, som jag i största korthet vill omtala. Han hade tagit sin plats i en kullbåt, för att låta ro sig ut till något landtställe på Mälarens sköna stränder. I båten funnos flera passaschere och lyckan hade gifvit honom till grannar ett par vackra fruntimmer. Vår artiga man försummar aldrig ett tillfälle att få samspråka med en täck flicka och gjorde det sålunda icke heller nu. Men det föll honom dervid in, att agera utländning en liten smula; endast för ros skull! Det är en fantasi, som allt sedan

han *var utomlands*, gerna ligger honom i hågen. Han började alltså med en besynnerlig brytning och i ett råbråkadt språk: »Förlåta mig mina damer! Detta vara Ridrarholm, icke sannt?»

En småblyg landsortsflicka skulle kanske funnit sig alltför brydd för att gifva sig i samtal med en utländning, men en Stockholms-dam har en helt annan takt, och våra skönheter gjorde sig ett nöje af att besvara alla den unga insinuanta mannens frågor. Herr X** fortfor med en mästerlig säkerhet i sin roll.

»Detta vara utan tvifvel Kungsholmen?
 ... Detta vara Marieberg? Charmanta situation! ... Charmant! ... Ah! vi vara vid »tyllen»! Hur heta? »Tollen», »Tollan», »Tullan»?
 »Tullen!»

»Ah, »Tullen», »Tullen!»

Tiden gick under dylik konversation ganska fort för Herr X** och hans älskvärda grannar, och båten lade till, förr än man hade trott. Passascherarne stego i land och skildes åt olika håll. Herr X** hoppade i backen, bjöd sina vackra sällskaparinnor tvenne glaséhandskade fingrar, tackade dem för ett så agreabelt «compagnie» och bugade sig med en den förbindligaste åtbörd i världen.

»Herr X** var bjuden till middagen hos en släkting, som egde en villa der i grannskapet. Som han tyckte det ännu vara något bittida, vandrade han en stund omkring i den vackra trakten och han måste då och då rätt välbehagligt skratta för sig sjelf, när han betänkte hur fint han drivvit sitt spel med sina lättrogna grannar i båten.

Ändtligen såg han på klockan, fann den laga tiden vara inne, och tog vägen direkte till gästabuds-gården. Värden mötte honom i dörren, fattade honom vid handen och ledsagade honom in i ett förmak. De främmande voro ännu icke anlända, utom ett par unga fruntimmer, för hvilka värden på stället presenterade sin vän X** såsom en gammal skolkamrat från Stregnäs och kär frände.

Herr X** gjorde en oförskräckt rörelse framåt soffan, men tog mekaniskt ett steg tillbaka. Han hade igenkänt sina damer från kullbåten. De sköna tycktes nästan dra på munnen.

I detta ögonblick hade mannen, som varit utomlands, ingenting att säga. Hvarken franska eller svenska.

För öfrigt har mannen, som varit utomlands, bland sina många egenheter den att aldrig gå på en supé förr än inemot den är slut och äfvenledes aldrig komma till en middag, förrän vid de sista skålarna. Härom aftonen stördes en familj bland mina bekanta vid elfvåtiden af ett förfärligt buller på porten. Man hade redan gått och lagt sig; men en piga skyndade ner att höra efter hvad som stod på. Det var ingen annan än mannen, som varit utomlands, hvilken, klädd i hvit halsduk och chapeau-bas, önskade aflägga visit hos herrskapet, och då domestiken tillkännagaf, att de icke torde kunna taga emot, öfverantvardade åt dess samvetsgranna omsorg tvenne eleganta visitkort, tryckta i guld och doftande af »patchouli». I sammanhang härmed kan anmärkas att han en lång tid

aldrig kunde äta middag annorstädes än på »Hôtel royal» i hörnet af Fredsgatan, emedan detta var det enda ställe, der man fick varm mat ända till klockan fem och der-utöver. Han kom då alltid in med hatten på sig och slog sig ner i det lilla rummet till venster, der några unga attacheér vid de utländska missionerna gemenligen brukade spisa.

Han har på sitt skrifbord vårdslöst liggande ett gammalt brefkuvert, adresseradt till honom på något främmande språk och försedd med Hamburgs poststämpel. Han har utländsk korrespondans.

Dessutom står på hans bokhylla, vid sidan af några häften af läsebiblioteket, en volym, inbunden i präktigt marokäng, på hvars rygg man läser i stora guldbokstäfver ordet »Minnen», och på hvars

främre perm likaledes i förgyllda karakterer prunkar inskriften: »*Under mina resor utomlands*», undertecknad: »X**». Den innehåller små dyrbara souvenirer, pennans och penselns, af de intressantaste personligheter, de största europeiska utmärktheters egenhändiga namnteckningar, en Paganinis, en Thiers', en Thorwaldsens, en Bulwers, hvad allt man kan föreställa sig ypperst och mest pikant.

Det är sannt, att jag alldrig varit nog lycklig att få kasta en blick i denna märkvärdiga bok, och ingen annan har varit det heller.

XV.

POSITIVVERNA.

Så afgjort är det, att människan icke kan lefva helt och hållet utan musik!

Gå vi tillbaka till de äldsta tider, finna vi hos de gamla grekerna under namnen Orfevs, Amfion, Arion med flera ett slags natursångare och spelmän, som gingo omkring och knäppte på lyra för

menniskorna, och hos våra egna förfäder här i nordlanden en oändlig skara så kallade bragurmän, hvilka för en stänka öl eller mjöd spelade på harpa öfverallt i gårdarna både de lustigaste polskor och de mest rörande visor i diverse molltonarter. Det är naturligt att musiken var mycket enkel och okonstlad och instrumenterna voro också derefter. Sjelfva Apollo hade ingen bättre lyra än ett skal af en sköldpadda med några grofva sensträngar på, — Ruffinis berömda fabrik i Rom var då ännu icke anlagd, — och Pan gjorde fasligt uppseende med sin simpla rörpipa, den man sedan behagat hedra med namnet af flöjt. Hvad våra moderna skalder sjunga om Brageharpans silfversträngar eller till och med om »strängarnas guld», tror jag icke just synnerligt uppå; tacka gud! om man

förstod att göra åt sig en ordentlig tarmsträng, gulddrageriet torde med skäl få hänföras till en vida sednare epok. Under medeltiden uppkom det ett eget slags musikaliskt folk under namn af trubadurer. Det var gemenligen mycket granna herrar i pittoreska jackor, åtsittande trikåer, spetsiga skor, baret med nerhängande och fladdrande plym, en liten mantel öfver axlarna, samt i vackert band en luta eller gitarr, på hvilken de smakfullt ackompanjerade sig till sin sång. Det hade kommit ett musikraseri öfver människorna, alla landsvägar hvimlade af dylika vandrande artister, det såg ut, som världen numera nästan endast bestod af trubadurer, som spelade sittra, samt riddare och »sköna damer», som hörde uppå.

I våra dagar finnes ingenting kvar af dessa olika slags musikanter, som ut-

gjorde förgångna släktens förtjusning. Vi hafva ej mera några halfgudar, hvilka som Orfevs och Amfion nedlåta sig att spela i gathörnen på strängade sköldpaddskal, icke mer några silfverskaggiga bragurmän, hvilkas harpor klinga vid menige mans trösklar, inga romaneska trubadurer, som i den skumma qvällen knäppa gitarren under flickornas fönstrar. Men vi hafva dock vår musik för oss, vi hafva fått positiverna i stället, lefve den hulda fader Apollo! Vi hafva fått positiver!

Den lilla smutsiga, trasiga, halfnakna, utmagrade pojken, som hvarje morgon kryper ut ur sitt eländiga kyffe nägorstädes bakom Tyskbagarbergen eller uppe i Hornskroken, för att guds långa dagen släpa på ryggen omkring i staden sitt skrälliga positiv, ställa upp det här

och der på gårdarna och i förstugorna, och vefva sina slagdängor, som ni behagar kalla dem, dag ut och dag in desamma, för en belöning efter hvars och ens behag och mer eller mindre gifmildt stämda lynne, betrakta honom, mitt herrskap, med litet välvilliga ögon och laga en slant i ordning åt honom, den arma stackaren! Han är dock vår Orfevs, Brage och trubadur, det är han, som ger något musikaliskt lif, något poesi åt våra annars så prosaiska qvarter, han är den enda sångfogeln i våra så tråkigt praktiska städer, han är våra mulna och otrefliga gränders enda romantik, det enda lyriska element, som rättnu återstår i hela vårt folklif. Och hvarför skulle man icke till och med taga af sig hatten för honom?

Det gifves folk, som äro nog tank-

lösa eller nog orättvisa att icke blott icke hos positiverna erkänna något större och väsendtligare värde, utan till och med rent af förargas till döds, så fort ett dylikt instrument kommer i deras väg. Jag förstår mig sannerligen icke på dessa människor; för dem skulle positiverna gerna få gå så långt bort, som der pepparen växer, för mig synas de så outhärliga, att jag knappast vet hur man skulle kunna hjälpa sig dem förutan mera än förutan potates och bombasin. Vi lefva icke längre i den tid, då Mollberg och Movits uppmuntrade Stockholm med sina populära konserter, då namnsdagstrumpetare här i alla vinklar och vår hälsade morgonen med sina fröjdfullt tutande toner, och balvirtuoser sådana som fader Berg om qvällen stucko ut valdthornen genom fönstret på krogarna i Kolmätar-

gränd och läto det dundra mellan husen, så att hvarenda nymf började lusteligen dansa långt i andra ändan af staden. Dessa gatans stora artister hafva gått sin väg för längesedan. Och musik måste dock menniskan ha; folket måste ha något att dansa efter på sina baler, det måste ha melodier att sätta sina ord till, sina kärleksvisor och sitt skämt. Då hafva positiverna kommit som från himmelen, de hafva frälsat den stora massan från barbariet och räddat åtminstone en reminiscens af fordna dagars friskare och gladare lefnadsvishet.

Positiverna ställa sig på visst sätt i samma rad med ångbåtarna, jernvägarna, omnibusarna, lördagsmagasinerna, hvad allt de heta dessa den nyaste tidens kolossala företag till att göra den stora massan delaktig för billigt pris af

denna världens goda. Och de kunna i detta afseende nära nog anses som en af seklets triumfer. De äro en portatif konsertsal och opera, der mängden får så godt som för intet göra bekantskap med den nyaste musiken, från Rossini, Weber och Auber till Strauss och Bochsa; i dag skall jag trängas för att vid teaterluckan för mina dyra kontanter köpa mig en plats till den nya operan af Bellini, väntar jag till nästa vecka, finns den redan till större eller mindre del uppsatt för tio positiver, jag kastar en blank sexstyfver ner på gatan och får därför höra halfva operan, om jag vill, tjugo repriser utanför mitt fönster, och utan att jag behöfver gå ifrån min stol. Om inga andra veta att hålla positiverna räkning för hvad godt de uträtta, borde åtminstone allt, hvad kompositörer heter,

göra det. Ty om å ena sidan förutan dessa förträffliga instrumenter bra mycken aktningvärd musik ginge för folket förlorad, så måste man ju å andra sidan erkänna, att utan vefven och trävalsen med de tusen små nubbarna de stora musikförfattarnes popularitet i sjelfva verket vore ganska liten. Det är icke med de talrika, förnäma orkestrarna komponisten vinner sina största triumfer, — operarepresentationerna äro ofta endast parader, — men med det simpla, plebejiska positivet går han löst på miljonerna och lägger dem till sina fötter, — der är det allvar. — Att vara omgjord till balmusik, att vara satt »för fyra händer», att vara knäppt på gitarr, om det vore af sjelfva herr Lemming «à la Sarrazine», att vara blåst på flöjt, om det vore af sjelfva den återuppståndne Mar-

syas, att vara spelt på piano, om än af sjelfva Lizst, eller struken på fiol, om också af en Paganini, Ole Bull eller Prume, det är i det stora hela för en kompositör just ingenting, men att vara *vesvad*, det är höjden af ära och efter den betan kan han ganska trygg om sin odödlighet gå att hvila på sina lagrar. Det är hans storhet, reproducerad i en upplaga om femhundratusen exemplar! I sanning något annat än den barnsliga speldosans aristokratiska miniatyreditioner för en tjugo år sedan!

Alltså heder och respekt åt positionerna, af hvad slag de vara må, om de också skulle halta litet på tonerna eller tala en smula i näsan! Men om de äro dylika mästerstycken, att de äro försedda med en trumpetstämman, som vid första fjerdedelen i hvar takt säger trutt-

trutt, eller med en trumma och triangel,
 som ge kolorit åt det hela, då svänger
 jag hatten högt i vädret och utropar:
 »beundransvärda tidevarf, det är dock
 skönt att vara din son!»

XVI.

FET-TISDAGEN.

NÄST julaftonen med dess lutfisk och sötgröt vet jag sannerligen ingen förträffligare dag än de prostmessigt kullriga och respektabla hetväggarnas fest, den bagarbod-doftande fettisdagen; sjelfva påskaftonens ägg och Mårten Biskops gåsstek få der vid lag stå tillbaka. Dessa vackra och ämabla hvetebullar med deras

inkräm af mandelmassa, när man varligt öppnar på den lilla ofvanpå utskurna luckan, hur angenämt fröjda de icke ens sinnen, både ögon, smak och lukt, hur intressanta äro de icke derjemte genom sin antika enfald, sin »prisca fides» eller gammaldags redbarhet, sin snart sagdt idylliska naivetet! I paradiset, innan några mamseller Nylander eller Margret eller någon fransysk kokkonst funnos till, voro hvetebullar med mjölk just våra första föräldrars hvardagsmat, en tradition, som sedermera äfven allmänt bibehållit sig i barnkammarnas Eden. Plumbuddingen och hönsalladen ha inga sådana anor.

Stockholms fettisdag är annars mycket stillfärdig och stadig, och vet icke af allt det fläng som utmärker samma dag i andra länder. Vi ha hvarken ma-

skerader på gatorna eller högtidliga processioner, eller några ringränningar för att slå en katt ur en upphängd tunna, eller några särskildta fettisdagsspel på teatrarna, vi taga denna dag som alla andra dagar, äro allvarsamma medborgare, skrifva protokoller, sälja peppar, göra skor eller rockar, äta som vanligt vår middag klockan tu och lägga oss klockan nio. Det är således endast och allenast de nämnda hetväggarna, som hos oss beteckna dagen, men också, — jag vädjar till ert hjerta, — äro icke dessa tillfyllest? Hvem gäfv icke för dem med gladt hjerta all verdens stojande karnavaler en god dag? På dessa tolf timmar, Rom och Neapel för en bagarbod!

Dock, hvad säger jag? endast hetväggarna! Glömmer jag då helt och

hållet bort detta mångelskestolarnas flerfaldiga artiga tillfällighets-kram för tre skilling stycket, dessa små prydliga kritpipor, utstyrda med brokiga pappersblommor, skramlande kattguld och sinnrika deviser, dessa icke mindre grannt sirade skrifpenor, med en liten fastlindad Cupido af ihåligt vax, embryoniskt fasonerad med halfva armar och ben? Och framför allt, glömmer jag de präktiga fastlagsrisen?

Fastlagsrisen af årets nya björk, som äro så snälla att sätta i litet vatten, för att få de små björkknopparna att slå ut, fastlagsrisen med sina lysande röda och gula fjädrar, som se så grannt och högtidligt ut och göra en så vacker effekt på kakelugnsafsatsen eller på byrån framför spegeln!

För öfrigt finns det ett slags

märkvärdiga fastlagsris, som hvarken äro af björk eller någon annan sorts träd, utan tillhöra en så till sägandes metafysisk eller moralisk kategori. Ni har säkerligen någon gång i slutet af Stockholms Dagblad läst en annons, så lydande: »Fastlagsris till det täcka könet, skickade af Anna Allvarsam, finnas till salu å Dagbladskontoret för tre skillingar stycket.» En ganska egen produkt på på min ära! och ni skall få höra, om den icke är sina pengar värd. Föreställ er ett poem om icke mindre än trettiofyra rader med ordentliga rim, mycken moral och en ganska träffande satir, allt detta med verklig typografisk mästar Konst uppsatt och tryckt i form af ett naturligt ris, med ett massivt skaft och tolf rader af ett obäkligt, skrångligt versslag utspridande sig derifrån på längden så-

som en väldig qvast! Märk sedan hvilken styrka, hvilken inspiration, hvilken hög pythisk visdom hos skaldinnan, då hon efter en adress till sitt kön, deri hon anbefaller de sköna att »lägga band på mund och tand och göra gagn åt Svea land», låter sin sångmö i följande snillrika alexandriner gissla tiden!

»Jag vill er enda ro och syssla ej skall
 vara
 Att hvarje förmiddag för spegeln sitta
 jemt
 Och slösa bort en tid, som J bort flitigt spara,
 Så äta utan smak en mat, som pigan
 skämt,
 Och sen i präktig vagn på tevisiter fara,
 Och spela vira sen och tadla folk på
 skämt;

Och under oskulds larf utbreda lömskt
 en snara.
 Åt sådant herrskap är mitt fastlagris be-
 stämtdt.

&c. &c. &c.»

Mot slutet blir den »allvarsamma
 Anna» något blidare till humöret och ön-
 skar flickorna

..... »en Astrild, som ljuf är och
 äkta,

Jag menar en hurtig och hyggelig man,
 som kan deras ära förfäkta.»

Hon sålunda både risar och lisar,
 något hvarpå man igenkänner det ädla
 qvinnohjertat!

Det är icke för mycket, tre skillin-
 gar banko, för ett sådant skaldestycke!
 Och ett skaldestycke af ett fruntimmer,
 i våra dagar, då författarinnorna min-
 sann icke äro snillen för intet, utan en-

dast behöfva doppa pennan i bläckhornet, för att göra sig ett litet stenhus på någon ledig stund mellan kaffeperlan och tekoppen!

Anna Allvarsam skall imedlertid dö, så sångmö hon är, — sjelfva Seseman har måst hemfalla under detta allmänna öde! — Stockholmsmångelskornas konst att sätta fjädrar på björkris skall kanske äfvenledes i tidernas längd blifva en saga; men ett skall säkerligen gå i arf till sednaste tider, nemligen det goda Stockholmsfolkets förvånande aptit på simlor och mjölk, och se der hvarför den gamla fet-tisdagen, — denna så katolska qvarlefva, om ni så vill, från fordna bigotta dar, — likväl synes hos oss skola utlefva alla epokens utgallringar och reformer! Och ni vet, om de äro oförtrutna, dessa reformer och utgallringar, om de

äro närgångna och radikala, så det förslår!

Det är icke första gången filosofien sålunda måst gifva vika för gastronomien, och sjelfva obevekligheten blifvit fördragssam och ljusnat i anletet vid lukten af de doftande ångorna från ett dukadt bord.

XVII.

EN RECENTENT.

FÖLJETONGEN och kritiken har, som hvar man märkt, på sidsta tiderna börjat intaga en ganska väsendtlig plats i våra stora tidningar, recensentkallet har nästan blifvit ett slags embete äfven hos oss, — hur litet litteratur och konst vi än relativt ega att granska, — och någon skall säga att recensenterna sjelfva

äro vordne ett slags »män i staten», som kanske endast ytterligare behöfde en guldträns på byxen och en trekantig hatt, för att bli ansedda i jembredd med kopister i konungens kansli och kunna erhålla det medborgerliga förtroendet att inväljas till ledamöter i en kommunalnämnd eller en fattighusdirektion. Nåväl, dessa herrar recensenter, en viss tillfällighet har låtit mig kasta en liten blick in i deras sannskyldiga ställningar och förhållanden, och jag vill med er tillåtelse teckna för er några flygtiga drag deraf.

Jag måste genast på förhand förklara att man i allmänhet hyser verkligen kolossala villfarelser i bemälda ämne. Gemmenligen föreställer man sig en recensent och följetonist såsom en högst afundsvärd man, och man talar dervid vidt och bredt om hur han, lik en liten

furste, låter allt hvad skalder, skriftstäl-
lare, artister heter, komma att i stör-
sta underdånighet nedlägga sina alla-
handa nya snillefoster för hans fötter;
hur han, beqvämt nerlutad i sin ta-
gelstoppade emma, insvept i en rysk
nattrock, med guldbroderad rökmössa på
hufvudet och silverstuckade tofflor på föt-
terna, har magt att med några lösliga
penndrag skapa ryktbarheter eller totalt
nedergöra sådana, med en på måfå ut-
kastad fras skänka den ena odödligheten,
och med ett infall, dikteradt af ett då-
ligt lynne, ruinera den andra för evärd-
liga tider; hur han sliter ut trenne hat-
tar om året endast i besvarande af alla
de förbindliga och inställsamma hälsnin-
gar, som kantänka möta honom så fort
han sätter foten ut på gatan; hur han
har ett kabinett, som briljerar från golf

till tak med otaliga presenter, skickade till jul- eller nyårsafton, »in captationem benevolentiae», från personer af en genomskinlig anonymitet, och ett bibliotek, intaget till största delen af hedersexemplar af den inhemska bokhandelns sednare alster, inbundna i rödt marokäng med förgylld rygg och, enligt den innanför på permen tecknade dedikationen, presenterade till den store mannen af författarne sjelfva »med vänskap och förbindlighet», hvad säger jag? »med utsökt högaktning», »med vörnadsfull estime»; hur han året igenom har sitt skrifbord öfversålladt med visitkort och med gratisbiljetter till alla sorters konserter, soaréer, spektakler, maskrader, baler, panoramor, kosmoramor, dioramor, rundmålningar, automater, vaxkabinetter, menagerier, konstridningar, representationer af taskspelarkon-

ster, vattuskid-löpningar, glasblåseri, kanarifoglar, som skjuta med kanoner, och hundar, som spela kort; ty en recensent, som är något för recensent, omfattar naturligtvis allt hvad konst heter, förstår allt och recenserar allt. Se der det underliga begrepp man gör sig om saken! och jag vet den följetonist i ett af hufvudstadens större blad, till hvilken man kommit och med den naivaste ton af någonting liknande afundsjuka yttrat: »Ni måtte ändå vara en lycklig man! Det har sitt behag, icke sannt? att vara så der respekterad, uppvaktad, feterad!»

Ack, min gud, hvad det goda folket tager miste! Och säg mig hvarifrån man väl kan ha fått så många, tyvärr, alltför skefva föreställningar! Denne recensent, mina herrar och damer! hvars lyckliga ställning ni upphöjer till skyarna, är i sjelfva verket en ganska beklagans-

värd person med alla sina »praktexemplar i marokäng» och sina »högår af gratisbiljetter»; all denna herrlighet, hvarmed ni tänker er honom beklädd, är en nimbus, som blåser bort för den minsta fläkt, och af hela den ståtliga illusionen hur föga blir vid närmare skärskådande öfrigt, som håller stånd i verkligheten!

Ni talar om storheten af att föra domarklubban inom konstens och litteraturens värld, om saligheten af detta ständiga estetiska lif bland böcker, tidningar, broschyrer, konstutställningar, spektakler, musik förutan all ända. Har ni då försökt hvad det vill säga, att år ut och år in genomläsa allt detta dumma, odrägliga, platta, misslyckade, som utgör den stora massan af hvad man kallar »nouveau-téer», dessa pjunkiga rimsneiderier om en kärlek, som hela världen kan utan-

till, dessa färglösa romaner om pepparkakssjälur och adonisgestalter, söta så att man får ondt i tänderna deraf? Har ni pröfvat på att hvar eller hvarannan afton i sex månaders tid, utan en veckas afbrott, se och höra alla dessa ledsamma komedier, dessa vämjeliga dramer, dessa andefattiga, men larmande moderna operor, ha ständigt samma gester att studera, ständigt samma symfonier mellan akterna, ständigt samma rumdekoration, den der med spisen till höger och stolarna med det hvita öfverdraget? Har ni någon aning om hvad det är, att i en qväfvande konsertsal två gånger i veckan förtjusas af fru Gelhaars aria ur »Norma», och Herrar Günthers och Bellettis duo ur »Kärleksdrycken»? Och icke nog med att uthärda allt detta, utan att sedan äfven skriva deröfver långa, sak-

rika, underhållande artiklar med ständigt lika kry penna, ständigt nya och fina observationer! Oh, mitt herrskap, jag försäkrar er, ni dömmar om saker, hvarom ni icke har något begrepp!

Och denna oskattbara lycka, att hela dagen vara belägrad af konstnärer och »maestri» af alla möjliga slag och från alla håll och kanter, vet ni hvad den kostar? Har ni någonsin varit i belägenhet att nödgas sammansätta en »puff»? Puffen, detta oundvikliga bihang till hvarje dylik uppvaktning, det hemliga anspråket för hvarje glatt och artig fribiljett! Puffen, denna vår fyndiga epoks karakteristiska uppfinning, en blå dunst, som efter behof och för tillfället ger åt allting en pikantare färg, en skimrande yta, åt talangen, som åt industrien, åt ett tillämnadt beneficespektakel som åt Herr

Lejas Clyso-pomp, åt en konstexposition som åt det skånska hvitbetssockret! Detta parasitiska, om jag så får säga, »knåp-göra» inom en tidnings konst- och literaturafdelning, det är, skall jag ha den äran att säga, någonting som pröfvar sin man! Denna förmåga att kunna på räsonnabelt vis göra någonting stort af det obeskrifligt lilla och obetydliga, att uppsöka intressanta sidor, der inga finnas, och ett nytt värde åt det längesedan utnötta, är verkligen en talang för sig, som ganska få äro nog lycklige att besitta i grund. Tror ni att man endast behöfver dra en rök ur sin pipa, för att uppfinna alla dessa jemnt och oupphörligt variera e fraser, jemnt och oupphörligt nya vändningar, figurer och termer! Sapperment! dertill fordras mer än »er filosofi drömmar om»!

Skall jag tala om det möjliga fall att en recensent *icke* puffar, *icke* berömmar? I sanning, då är han just väl i sina af-färer!

Uppriktigt taladt, den »afundsvärda» mannen är i sådant fall icke stort värd! Han må då med konung David utbrista: »Stora stutar hafva belagt mig, feta oxar hafva omhvärfat mig, the uppgapa med sin mun emot mig, såsom ett glupande och rytande lejon», och han får tacka gud om han kan efter den betan vara säker i sitt eget hus. Att en och annan fönsterruta blir inslagen hos honom, är en småsak, icke värd att nämnas, och att han får anonyma biljetter med hotelser på vers och prosa, som kunna resa håret på hans hufvud, hörer till de hvardagligaste hvardagligheter. Men det händer väl hvad som värre är! Föreställ er till exempel att en re-

censent vid något tillfälle råkar mycket oskyldigt yttra om en aktör, att han spelat en Dumboms roll med mycken natur och sanning. Sådan skådespelare finnes utan tvifvel, om hvilket ett dylikt ömdöme låter med all rättvisa yttra sig. Nåväl, den arma recensenten har icke väl fått dricka sitt morgonkaffe dagen efter det hans teaterrevy stått i tidningen, förrän man knackar på hans dörr och ett bref inlemnas. Han bryter det på stående fot. Det är från den nämnda »artisten vid Kunglig Majestäts spektakel», och lyder sålunda:

»Min herre!

Jag har med lika mycken harm som förvåning läst ert anfall mot mig i gårdagens nummer af den tidning, ni med er usla penna dekrediterar. Mitt värde som konstnär torde stå något för högt,

för att kunna bedömmas af en som ni, men jag hade väntat att min enskilda person borde vara fridlyst från edra lika lättsinniga, som dumma qvickheter. Jag hoppas ni icke nekar mig den upprättelse, som är den enda, hvilken under sådana förhållanden kan tillfredsställa en man af ära. Ni behagar sjelf välja vapen, samt utsätta tiden och mötesorten. Svar med omgående, om det faller er lägligt!

N. N.»

Det är klart, att vår arma recensent, för att rädda lifvet, svarar att hans principer icke tillåta honom att vädja till svärdet; men om han imedlertid af förskräckelse får en nervfeber, som lägger honom mellan lakan för ett par månaper, så är det hvad ingen menniska kan undra på

En annan gång tar han sig friheten yttra i en öfversigt af någon målarkademiens exposition, att en viss kunglig »professor i teckning» kan allt utom teckna. Pondera att detta för öfrigt är en sak, som hela världen vet! men följden är den, att samma herre en vacker dag är nära att vilja klösa sönder honom midt i en talrik publiks åsyn uppe i sjelfva expositionens salonger. Det har minsann sina sidor, skall jag säga, att råka ut för en man, som är van att rifva färg!

En tredje gång har han den djerfheten att yttra om ett annat slags konstnär, att han, ehuru i många fall ett godt ämne, icke är något snille. Den misskände köper sig genast en knölpåk om fem tums tjocklek, och inom tjugofyra timmar vet hela staden att berätta, att

den och den artisen satt upp på vad ett stenhus, som han har i perspektiv att vinna på lotteriet, mot en kopp kaffe hos De la Croix, om att han på öppen gata skall tilldela den och den tidnings-skrifvaren en handgriplig näpst, så att han aldrig mer skall ta i pennan. Den hotade recensenten skyndar genast att begära pass i polisen och packar in för att resa aldrig minst till nya Holland. Man kan visserligen tänka sig att i grefvens tid en tredje person träder emellan för att försona parterna, och rädda vår så illa ansatta man, men det kan icke alltid vara till hands en sådan himmelens lycka.

Imidlertid gör vår recensent således bäst i att alltid vara beredd på händelser af värsta slag, och han är en sjelfspilling om han någonsin går utom sin dörr

förutän ett väldigt spanskt rör om minst sex tums tjocklek, för att parera de värsta huggen, och en väl uppfostrad »Fidèle», för att skälla ihop hjälp. Kan han icke simma, måste han ju förr desto heldre lära sig denna ädla konst, framför allt så nyttig, i fall man händelsevis skulle bli i behof af att hoppa i Norr-Ström, undan någon förföljande kannibal till gymnasist, som icke funnit sig belåten med bedömandet af hans »poetiska försök», eller en teaterlef, som icke kunnat smälta en tilläfventyrs gjord anmärkning vid hans »uppfattning af sin roll»

Efter allt detta, — och himlen skall veta att jag endast tecknat efter naturen, — erkänn att ni har tagit bra miste i edra åsigter om »dessa små tidningsfurstars» ställning och kall! Jag kän-

ner icke om möjligen det kritiska skrået har det bättre på andra orter, men det vet jag att här i vår stora stad, — hvilken, jag medger, likväl i många stycken är en bra liten stad, — det gäller om denna herrligheten, som om mycket annat, att det är icke allt guld som glimmar. För min del åtminstone tackar jag gud af allt mitt hjerta, att jag icke blifvit en sådan der recensent, utan endast en filosofisk skomakare, och jag råder hvar och en som står vid skiljovägen, att utan tvekan välja prylen, med hvilken man kan bli stadsmajor, för pennan med hvilken man i våra dagar knappast nog kan bli »en af de aderton«!

INNEHÅLL:

I. En kammarjunkare	Sid. 1
II. Löfmarknaden	— 10
III. Vårdshusflickorna	— 29
IV. En tidningsutdelning	— 46
V. På balen	— 55
VI. Den unga mannen i verken	— 67
VII. En lustresa	— 80
VIII. Första maj	— 100
IX. En kunglig hofpredikant	— 112
X. Ett landtnöje	— 129
XI. Mina nyårsvisiter	— 144
XII. Herrar vaktmästare	— 158
XIII. En midsommardag på Ladugårds- gärdet	— 175
XIV. Mannen som varit utomlands ...	— 187
XV. Positiverna	— 202
XVI. Fet-tisdagen	— 215
XVII. En recensent	— 222

1	
10	
20	
30	
40	
50	
60	
70	
80	
90	
100	
110	
120	
130	
140	
150	
160	
170	
180	
190	
200	

